

Center for Dokumentation
og Indsats mod Ekstremisme

Kortlægning af international forskning i antisemitisme

JUNI 2023

© 2023 Udlændingestyrelsen
Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme
Udlændingestyrelsen
Farimagsvej 51A
4700 Næstved
Danmark

Tlf.: 35 36 66 00
Stopekstremisme.dk

Juni 2023

Alle rettigheder tilhører Udlændingestyrelsen
Udgivelsen kan frit hentes på stopekstremisme.dk
Udlændingestyrelsens udgivelser kan frit citeres med tydelig kildegengivelse

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	3
1.1 Formål	3
1.2 Antisemitismens aktualitet i en dansk og international kontekst.....	3
1.3 Kortlægningens resultater.....	4
2 Metode	6
2.1 Udvælgelse af publikationer – kriterier og afgrænsning	6
2.2 Indsamlingsproces	8
3 Begrebsafklaring.....	9
4 Holocaust-benægtelse og forvrængning.....	12
4.1 Aktører og miljøer.....	12
4.2 Holocaust-benægtelse som kodet kommunikation	13
5 Konspirationsteorier	14
5.1 Aktører og miljøer.....	15
5.2 Antisemitisme som fremherskende konspiratorisk forklaringsramme.....	15
6 Højreekstremisme	18
6.1 Aktører og miljøer.....	18
6.2 Den ideologiske ramme: Siege-kultur	19
6.3 Fra historisk politisk bevægelse til online netværk.....	21
7 Ekstrem islamisme	23
7.1 Aktører og miljøer.....	23
7.2 Aktuelle udtryk og kommunikationsformer.....	24
8 Antimyndighed.....	25
8.1 Aktører og miljøer.....	26
8.2 Konspirationsteorier som ekstremistisk drivkraft.....	26
9 Gaming.....	28
9.2 Aktører og miljøer.....	28
9.3 Antisemitisk indhold spirer frem i mainstream-gamingmiljøer.....	29
10 Hybride ekstremismeformer	32

KORTLÆGNING AF INTERNATIONAL FORSKNING I ANTISEMITISME

10.1 Aktører og miljøer.....	32
10.2 Sammensmeltning af ideologier.....	32
10.4 Tilgange og begreber	33
11 Videnskuller	35
Litteraturliste	40

1. Introduktion

1.1 Formål

Hovedformålet med denne videnskortlægning er at tilvejebringe et forskningsbaseret vidensgrundlag for myndighedernes indsats over for antisemitisme samt vurdere behovet for yderligere forskningsindsats i de kommende år. Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme under Udlændingestyrelsen (herefter CDE; tidligere Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme) har fået tildelt denne opgave som del af den nationale handlingsplan mod antisemitisme 2022.

Kortlægningen skal fungere som et værktøj for praktikere til at orientere sig i forhold til de nyeste tendenser inden for antisemitisme, herunder dels hvilke tendenser har fremgang på tværs af miljøer og ekstremismeformer, dels hvilke påvirkninger covid-19-pandemien og de efterfølgende nedlukninger har haft på disse tendenser. Derudover skal kortlægningen skabe overblik for forskere og politikere over, hvordan det internationale forskningsfelt inden for antisemitisme ser ud pt. samt tydeliggøre eventuelle videnshuller.

Kortlægningen består af gengivelser af offentligt tilgængelig nyere forskning. Alle vurderinger og udsagn i kortlægningen er således en gengivelse af den forskning, der er gennemgået, og som angives som kilder til de enkelte afsnit i kortlægningen.

Videnskortlægningen bruger International Holocaust Remembrance Alliances (IHRA) arbejdsdefinition af antisemitisme. Det er også den, der benyttes i regeringens handlingsplan mod antisemitisme:

”Antisemitisme er en bestemt opfattelse af jøder, der kan udtrykkes som had mod jøder. Retoriske og fysiske former for antisemitisme rettes mod jødiske og ikke-jødiske enkeltpersoner og/eller deres ejendom samt institutioner og religiøse samlingssteder, der tilhører jødiske samfund”.¹

1.2 Antisemitismens aktualitet i en dansk og international kontekst

Rigspolitiets seneste årsrapport om hadforbrydelser viser blandt andet, at hadforbrydelser rettet mod jøder i 2021 udgjorde over halvdelen af de samlede antal registrerede sager med et religiøst motiv. Fem år tidligere udgjorde disse hadforbrydelser omtrent en fjerdedel af det samlede antal religiøst orienterede sager.² Rigspolitiet gør dog opmærksom på, ”at knap halvdelen af sagerne vedrørende jødedom hidrører fra en enkelt persons aktiviteter. Hvis de sager, som relateres til denne person, udskilles fra det samlede antal sager vedrørende

¹ Justitsministeriet, *Regeringens handlingsplan mod antisemitisme*, januar 2022, [url](#), s. 7

² Rigspolitiet, *Hadforbrydelser i 2021 – Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser*, 2021, [url](#), s. 18,

jødedom i både 2020 og 2021, ville der være færre sager vedrørende jødedom i 2021 end i 2020”³.

Samtidig er det værd at understrege, at denne opgørelse alene er et udtryk for politiets registreringer af hadforbrydelser og ikke nødvendigvis det reelle omfang af oplevede hadforbrydelser blandt forskellige minoritetsgrupper. Der kan være mørketal og bevægelser i anmeldelsestilbøjeligheden blandt borgere, der kan påvirke billedet.⁴ Ikke desto mindre giver politiets analyse en indikation af omfanget og udviklingen på området.

Foruden Rigspolitiets årsrapport udarbejder Det Jødiske Samfunds sikkerhedsorganisation AKVAH tillige en årlig rapport om antisemitiske hændelser ud fra deres egen registreringspraksis. AKVAH registrerede 23 antisemitiske hændelser i 2020 målt på rapporterede verbale overfald, hærværk/chikane og antisemitiske ytringer.⁵ Som AKVAH selv skriver er der ”sket en nedgang siden 2017, og næsten en halvering siden toppunktet i 2018. Dette er en positiv udvikling – og næsten på niveau med 2016 som har færrest registrerede hændelser.”⁶ Organisationen antager samtidig, at der formentligt er tale om et stort mørketal, da mange danske jøder ofte skjuler deres tilhørsforhold ved fx ikke at bære religiøse eller kulturelle markører i offentligheden. Samtidig vurderer AKVAH, at nedlukningen i 2020 og opmærksomheden på pandemien formentlig har bidraget til et lavere antal anmeldelser end de foregående år.⁷

I EU-regi er forskellige initiativer vedrørende monitorering og analyse af antisemitisme blevet igangsat i løbet af 2022. Det har bl.a. fundet sted gennem det EU-finansierede projekt European Observatory of Online Hate, der monitorerer hadtale og disinformation på tværs af 25 europæiske sprog og på 15 sociale medier. De kunne i september 2022 slå fast, at antisemitisme ses sammenflettet med alle typer hadtale på tværs af de monitorerede platforme og sprog.⁸ Uanset om det handler om hadtale vedrørende islam, immigranter, Ukraine eller jødedom, ses en sammenkobling til antisemitisme, hvor det antisemitiske indhold bliver fremherskende.

1.3 Kortlægningens resultater

Nedenstående er kortlægningens hovedresultater på tværs af ekstremismeformer, miljøer og aktører:

- **Større grad af normalisering af antisemitisme:** Selvom antisemitisme ikke er nyt i ekstremistiske miljøer, er antisemitisk indhold steget markant under pandemien og har

³ Rigspolitiet, *Hadforbrydelser i 2021 – Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser*, 2021, [url](#), s. 18

⁴ Zuleta, L og Steffensen, T, Registrering af hadforbrydelser skal styrkes analyse notat – januar 2023, Institut for Menneskerettigheder, 2023, [url](#)

⁵ AKVAH, *Antisemitiske hændelser i Danmark i 2020*, u.å, [url](#), s. 8

⁶ AKVAH, *Antisemitiske hændelser i Danmark i 2020*, u.å, [url](#), s. 10

⁷ AKVAH, *Antisemitiske hændelser i Danmark i 2020*, u.å, [url](#), s. 7

⁸ EOOH, RAN presentation at EUIF, 29. september 2022

fundet nye udtryk. Samtidig peger flere forskere på en tendens til en større grad af normalisering af antisemitisme blandt den generelle befolkning, særligt gennem sociale medier.

- **Konspiratorisk antisemitisme:** Konspirationsteorier om antisemitisme går igen i alle de undersøgte had- og ekstremismeformer. Dette spiller en afgørende rolle i skabelsen og fastholdelsen af "jøden" som fjenden. Dette antisemitiske fjendebillede kan have forskellige udtryk, men gennemgående portrætteres en jødisk aktør som den afgørende bagmand, der organiserer en sammensværgelse mod et "os". Denne aktør kan både beskrives som fx "jøde", "zionist", "Rothschild", "Soros" eller den globale elite.
- **Kodet antisemitisme:** Den væsentligste måde, hvorpå antisemitisme bliver kommunikeret og distribueret, er gennem kodet sprog og illustrationer – hvad en forsker kalder *detour-communication*⁹. Dette ses særligt udspille sig på de sociale medier. For det første bliver antisemitisk indhold gennem kodet sprog ikke fjernet fra disse platforme. For det andet skaber et kodet sprog en tvetydighed om, hvad der egentlig menes. Dette gør kommunikationen mere legitim og gør indholdet attraktivt for flere brugere, da det kan tale ind i forskellige dagsordener på samme tid. For det tredje udfoldes kodet antisemitisme oftest gennem humør og ironi, som underbygger tvetydigheden af indholdet og styrker populariteten - og dermed udbredelsen og tilslutningen. Endelig skaber kodet sprog et styrket fællesskab med egne indforståede koder og referencer, der giver gruppens medlemmer en følelse af at være særligt indviede, hvilket igen øger tilhørsforholdet til gruppen.
- **Hybridisering:** Der er sket en sammenblanding (hybridisering) af forskellige ekstremistiske ideologier, hvor antisemitisme ses som et afgørende fællestræk. Karakteristika ved dette hybrid-fænomen er bl.a., at tidligere fasttømret verdenssyn nu hurtigere skiftes ud, og tilslutning bliver drevet af en enkelstående sag frem for en ideologi. Ligeledes ses disse bevægelser som flydende og lederløse, hvilket skaber fragmenterede ideologiske subkulturer, som bl.a. mødes om antisemitisme.
- **Antisemitisme rammer ikke kun jøder:** Det er ikke kun jøder og jødiske institutioner, der er mål for antisemitisme. Konspirationsteorierne sætter jødiske fjendebilleder i ledtog med andre minoritetsgrupper, elitære personer og grupper og/eller myndighedsinstanser. At antisemitiske narrativer og elementer er en del af ekstremistisk verdenssyn eller gruppering begrænser ikke de endelige mål til kun at

⁹ Rathje, J., "Money Rules the World, but Who Rules the Money?" *Antisemitism in post-Holocaust Conspiracy Ideologies i: Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds: An End to Antisemitism!*, 2021

omhandle jøder og jødiske institutioner. Antisemitisme kan således ses som en bærende komponent for ekstremistiske meninger og grupperinger, som legitimerer og fremmer vold på en række forskellige måder.

Kortlægningen består af syv kapitler, der hver især opsummerer forskningen inden for aktuelle tendenser, relateret til antisemitisme. I slutningen af kortlægningen opsummerer vi de væsentligste videnshuller, som fremgår af kortlægningen, og hvordan disse tendenser har relevans i en dansk sammenhæng.

2 Metode

2.1 Udvælgelse af publikationer – kriterier og afgrænsning

Kortlægningen af international forskning i antisemitisme hviler på en tostrengt søgemetode.

- Dels er der foretaget et **desk study** af fagfeltets publikationer via offentligt tilgængelige kilder og videnskabelige databaser ud fra en kvalitativ ekspertbaseret vurdering.
- Dels er der gennemført en systematisk **bibliometrisk undersøgelse** i Det Kgl. Biblioteks litteraturlibrary og i de samfundsvidenskabelige databaser Scopus og Web of Science.

Resultaterne fra de to metodiske tilgange er efterfølgende sammenholdt for at sikre en bred, transparent og robust afdækning af publikationsfeltet.

Kortlægningen tager afsæt i aktuel international forskning i antisemitisme. Udgivelsesperioden er således afgrænset til 2020-2023. Det skal bemærkes, at der er inddraget enkelte publikationer før 2020, hvis de fx. har bidraget med viden om generelt underbelyste tematikker inden for feltet. Tidsperioden er udvalgt med det formål at fange nutidige problemstillinger og nyeste tendenser inden for antisemitisme, som har udviklet sig under og efter covid-19-pandemien. Søgningen er ydermere afgrænset til publikationer, der specifikt undersøger krydsfeltet mellem antisemitisme, radikaliserings og ekstremisme, særligt i vestlige,¹⁰ og især nordiske lande. Kortlægningen er blevet afgrænset til videnskabelige artikler publiceret på engelsk. Et sidste kriterium har været at identificere artikler, der tilvejebringer nye empiriske data, og vi har således fravalgt artikler, der har haft et rent teoretisk bidrag.

Artikler, der ikke er blevet inkluderet i kortlægningen, er udgivelser, der har haft et snævert fokus på historisk antisemitisme (fx. nyere studier om 2. verdenskrig eller antisemitisme i Middelalderen) eller specifikke regionale casestudier om antisemitisme fra lande, som Danmark normalt ikke sammenligner sig med.¹¹

¹⁰ Primært nordeuropæiske lande, Storbritannien og USA

¹¹ Disse inkluderer fx en række østeuropæiske lande, mellemøstlige lande og sydøstasiatiske lande

Idet forskningspublikationer som regel er flere år undervejs, har det været nødvendigt at anlægge en bred litteratursøgning, der lever op til både et aktualitets- og relevanskriterium.

Derfor har kortlægningen inkluderet følgende typer af litteratur:

Typen af litteratur, der er søgt, screenet og inkluderet i kortlægningen

- **Fagfællebedømte tidsskriftsartikler:** Artikler udgivet i anerkendte tidsskrifter med dobbeltblind fagfællebedømmelse.
- **Forskningsbaserede publikationer:** Publikationer udgivet af en anerkendt forskningsinstitution eller tænketank, som er baseret på forskning. Det kan for eksempel være ph.d.-afhandlinger, monografier af forskere, rapporter udgivet af forskningsinstitutioner eller lignende. Disse kan have gennemgået en bedømmelsesproces af fagfæller – dog ikke en dobbeltblind fagfællebedømmelse.
- **Rapporter, analyser og evalueringer** udgivet af konsulenthuse, ikke-forskningsbaserede institutioner og NGO'er.

Udover en tidsmæssig og faglig afgrænsning af kortlægningen som nævnt ovenfor, er der udelukkende søgt på engelsksprogede publikationer henholdsvis via åbne kilder og i Det Kgl. Biblioteks database, Scopus samt Web of Science. Dertil kommer, at der ud fra det indledende desk study er identificeret og udvalgt en række tematiske søgetermer til den bibliometriske undersøgelse, som favner fagfeltets kompleksitet. Disse termer sikrer en raffineret søgning og medtager publikationer, der både kan have antisemitisme som et hovedtema og som et undertema. Når der inkluderes publikationer, hvor antisemitisme indgår som et delelement i øvrige temaer, skyldes det, at afdækning af nye tendenser inden for antisemitisme ofte indgår i en bredere fagkontekst. Disse publikationer kan derfor være relevante at inkludere i forhold til at belyse og underbygge fremtrædende tendenser og fænomener inden for antisemitisme.

Til at foretage den bibliometriske søgning er der anvendt en blokstrategi, som organiserer og kombinerer søgetermerne i forskellige tematiske aspekter inden for undersøgelsesfeltet. Den konkrete søgestrategi og -syntaks er gengivet i skemaet nedenfor.

Aspekt 1		Aspekt 2		Aspekt 3		Aspekt 4		Aspekt 5
"anti semit*"	AND	hate*	AND	Jew*	AND	Genocid*	AND	pandemic*
antisemit*		discrimi*		"anti jew*"		conspir*		covid
semit*		raci*		antijew*		extremism*		"social media"
				Judaism*		antiwaxx		
				"persecution of jew*"				

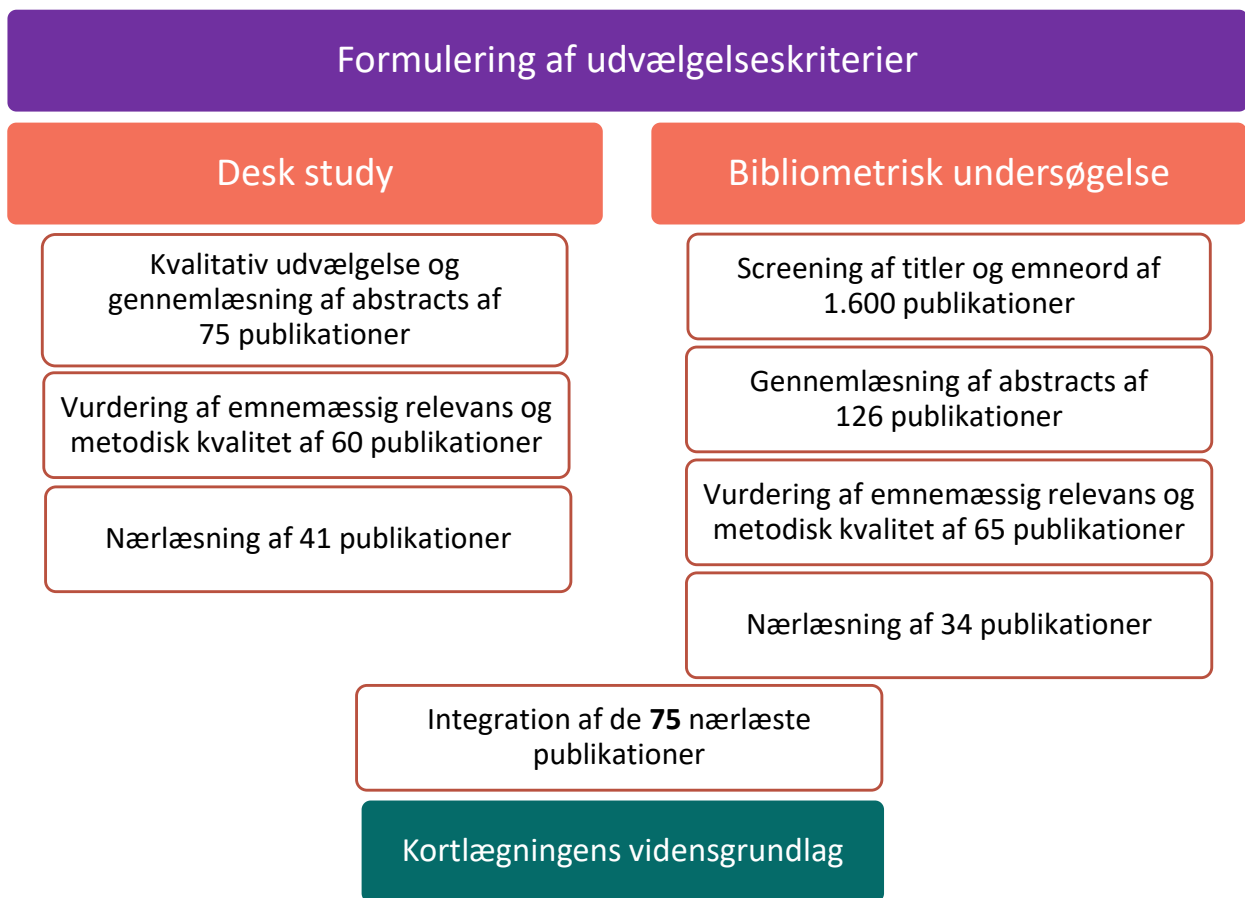
Note: Trunkering*, Emneord (MeSH), Fritekst (All fields eller definerede fields fx Title/Abstract). Termer i samme blok kombineres med OR. Disse blokke kombineres med AND.

2.2 Indsamlingsproces

Processen for indsamling af data er foregået i to faser. I første fase er der gennemført et desk study, hvor 75 aktuelle publikationer inden for feltet er identificeret og vurderet relevante af eksperter internt i Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme. Ud fra en bred læsning af dette tekstkorpus er der udvalgt tendenser, der på tværs af denne litteratur markerede sig som gennemgående og aktuelle tematikker. Udgangspunktet for kortlægningens opbygning og indhold baserer sig således på desk study.

I fase to er der gennemført en bibliometrisk undersøgelse ud fra ovenstående blokstrategiske metode med et resultat på 1.600 henvisninger til engelsksproget litteratur. Disse henvisninger er screenet og kvalificeret ud fra de overordnede inklusions- og eksklusionskriterier. Frasorteringen bragte resultatet ned på 126 publikationer, som er blevet relevansvurderet.

Processen for litteraturkortlægningen er skitseret nedenfor.

3 Begrebsafklaring

Acceleration og accelerationisme	Bliver generelt anvendt på to modsatrettede måder af højreekstremister: Dels til at beskrive "en accelerering" af, hvad de ser som en fortløbende degenererende samfundsudvikling, der accelereres gennem liberale, multikulturelle og diversitetsorienterede politikker. Og dels som et ideologisk mål til at fremme et samfundskollaps gennem en intensivering af racekonflikt via terrorhandlinger, der så tilsyneladende vil bane vej for en hvid etnonationalistisk stat.
Antisemitisme	Antisemitisme er en bestemt opfattelse af jøder, der kan udtrykkes som had mod jøder. Retoriske og fysiske former for antisemitisme rettes mod jødiske og ikke-jødiske enkeltpersoner og/eller deres ejendom samt institutioner og religiøse samlingssteder, der tilhører jødiske samfund.

KORTLÆGNING AF INTERNATIONAL FORSKNING I ANTISEMITISME

Den dybe stat	Konspiratoriske ideer, der indgår i forskellige konspirationsteorier. Den grundlæggende ide er, at bag de synlige og demokratiske institutioner og processer, eksisterer der et lyssky netværk af få magtfulde individer og organisationer, der fremmer deres egne politikker og interesser. Ideen om "deep state" er de seneste år bl.a. blevet populariseret gennem QAnon-konspirationsteorier.
Ekstremisme	Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med. Betegnelsen omfatter bl.a. venstreekstremisme, højreekstremisme og ekstrem islamisme.
Holohoax	Begrebet indgår som del af forskellige konspirationsteorier om, at Holocaust var et fupnummer [<i>hoax</i>]. Det ses ofte som del af Holocaustbenægtende memes, der deles på sociale medier.
Hundefløjte	Kodede politiske budskaber eller subtile signaler, der har til hensigt kun at blive forstået af en bestemt målgruppe.
Hybrid ekstremisme	En flydende ekstremismeform der blander og/eller bevæger sig mellem forskellige ideologiske udtryk. Det kan også fungere som en platform, hvor ekstremistiske grupperinger og individer, der i udgangspunktet har modsatrettede verdenssyn, kan mødes og agere på baggrund af overlappende fjendebilleder.
Konspirationsteori	En konspirationsteori hviler på antagelsen om, at der bag en bestemt hændelse findes en skjult plan, som bevidst holdes hemmeligt af nogle få personer eller organisationer. Denne sammensværgelse ses som del af en større ondsindet plan, som disse personer er i gang med at udføre. I et ekstremistisk kontekst optegnes et tydeligt fjendebillede af, hvem disse skjulte aktører er, og hvordan deres ondsindede plan har til formål at underminere eller skade et "vi".
Kulturmarxisme	Oprindeligt en ideologisk retning inden for marxismen, men som nu anvendes som begreb blandt højreekstremister og anti-myndighedstilhængere. Begrebet bruges i den sidstnævnte kontekst til at fremføre en konspirationsteori om, at liberale kræfter – ofte anført af jøder eller jødiske allierede – er i gang med at underminere og undergrave vestlige sociale og kulturelle institutioner gennem multikulturelle politiske dagsordener. Den kædes ofte sammen med konspirationen om "den store udskiftning", se begrebsafklaring nedenfor.

KORTLÆGNING AF INTERNATIONAL FORSKNING I ANTISEMITISME

Meme	<p>Et billede, en video, et stykke tekst eller lignende, der oftest indeholder et eller flere symbolske betydninger, og som videredeles online gennem imitationer, tilføjelser og ændringer. Det mest almindelige type meme er et enkeltstående billede med en påskrevet tekst.</p> <p>Blandt de mest anvendte antisemitiske memes er billeder af Pepe the Frog, en populær internet-tegneseriefigur, der forestiller en frø og indsættes til tider i en racistisk eller antisemitisk kontekst. En anden hyppigt anvendt antisemitisk meme er billedet af "the Happy Merchant", som forestiller en stereotypificeret jødisk mand, der grådigt gnider sine hænder.</p>
New World Order (NWO)	<p>Denne konspirationsteori flourer blandt antimyndigheds- og højreekstremistiske grupperinger og aktivister. Dens grundantagelser er, at en skygge-elite er i gang med at gennemføre et totalitært verdensstyre. Denne elite består af en lille gruppe af personer, der besidder stor politisk, økonomisk og kommunikativ magt. Sammen forsøger denne elite at udnytte store samfundskriser til at erobre mere magt, så de kan skabe én verdensomspændende regering.</p>
Radikalisering	<p>Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.</p>
The Great Replacement eller Den store udskiftning	<p>En konspirationsteori, der antager, at en planlagt og ondsindet udskiftning af hvide mennesker (eller race) er ved at finde sted i Europa og USA. Teorien fremfører, at den hvide befolkning bliver erstattet af farvede og/eller ikke-kristne mennesker gennem immigration, reproduktion samt multikulturelle og LGBTQ+-politiske dagsordner. Teoriens tilhængere fastslår bl.a., at det er liberale jøder, der står bag udskiftningen, hvilket fx kommer til udtryk blandt neonazistiske aktivister.</p>
ZOG – (Zionist Occupied Government)	<p>En betegnelse, der indgår i flere konspirationsteorier, som proklamerer, at jøder kontrollerer den amerikanske regering. ZOG (eller variationer af denne betegnelse) fungerer også som antisemitisk kodet sprog for enten jøder eller jødisk magt.</p>
White jihad	<p>Betegnelsen bliver brugt blandt nogle neonazistiske og højreekstreme grupper. Det indikerer et ønske om at kopiere fra eller lade sig inspirere af propaganda og taktikker fra voldelige islamistiske grupper såsom ISIS, Al-Qaeda.</p>
White sharia	<p>Et begreb fremført blandt nogle højreekstreme tilhængere. Det udtrykker en ideologisk forestilling om, at kampen om hvidt overherredømme også er en kamp om kvindelig underkastelse inspireret af den måde, muslimsk sharia-lovning har etableret et patriarkat med begrænsede muligheder og rettigheder for kvinder.</p>

4 Holocaust-benægtelse og forvrængning

Holocaust-benægtelse har været en integreret del af selve folkemordet, hvorved nazisterne benægtede de handlinger, de var i gang med at udføre. Med stigningen og udbredelsen af konspiratorisk online indhold på sociale medier de seneste år, ser vi nu en markant stigning af Holocaust-benægtelse [*denial*], forvrængning [*distortion*]¹² samt trivialisering, der omhandler bagatellisering af fakta om gerningerne.¹³ UNESCO kæder alle disse tre udtryksformer sammen med antisemitisme, da de ser, at denne disinformation både krænker Holocausts-ofre og -overlevende; bruges som "frifindelse" af nazisternes og højreekstremisters handlinger; samt anvendes som komponent i antisemitiske konspirationsteorier, hvor jøderne påstås at have konstrueret eller overdrevet tallene omkring Holocaust. Holocaust-benægtelse kan således både ses som antisemitisk i sig selv og, som oftest, som del af en større antisemitisk forklaringsramme.

4.1 Aktører og miljøer

En væsentlig forandring i Holocaust-benægtelse er skiftet i aktører. Indtil for få år siden blev Holocaust-benægtelse primært udbredt af få personer, der havde opbygget en form for "vidensautoritet" inden for små, afgrænsede miljøer gennem pseudovidenskabelige publikationer og pamfletter.¹⁴ Selvom nogle af disse personer og deres ideer stadig spiller en rolle på sociale medier, er det oftest ikke disse personer selv, der styrer hverken udbredelsen eller indholdet. I stedet ser vi forekomsten af nye aktører og kanaler, der består af en sammenkobling af specifikke online grupper, sociale medieplatforme og deres moderationspolitikker og algoritmer.¹⁵ Tilsammen medvirker deres magt og popularitet til at sprede og forstærke falske fortællinger om Holocaust.¹⁶

UNESCO udkom i 2022 med en rapport om forekomsten af Holocaust-benægtelse og forvrængning på sociale medier.¹⁷ I deres undersøgelse fokuserede de på fem store sociale medieplatforme, nemlig Facebook, Instagram, Telegram, TikTok og Twitter, hvor indhold på både engelsk, fransk, tysk og spansk blev undersøgt. UNESCOs analyse viser, at blandt Telegrams offentlige kanaler, hvor Holocaust bliver nævnt, er 49 % af opslagene af en enten benægtende eller forvrængende karakter.¹⁸ Flere studier viser også, hvor udbredt Holocaust-

¹² Parnell, M. og Stuckey, M., *Holocaust Distortion during the Global Pandemic: An Exercise in Anti-Democratic Demagoguery*, Javnost – The Public, 2023

¹³ UNESCO, *History Under Attack: Holocaust denial and distortion on social media*, 2022, [url](#)

¹⁴ Cohen, K., Kaati, L. og Pelzer, B., *Antisemitism in Social Media: Conspiracies, Stereotypes, and Holocaust Denial*, oktober 2021, [url](#), s. 40-41; Bauer, Y., *Creating a "Useable" Past: On Holocaust Denial and Distortion*, Israel Journal of Foreign Affairs, 2020, s. 210-211

¹⁵ Bardi, J., *The Good, the Bad and the Algorithm: Navigating antisemitism on TikTok*, Moment, 2023, [url](#); Weimann, G. og Masri, N., *TikTok's Spiral of Antisemitism*, *Journalism and Media*, 2021, s. 700-701

¹⁶ Guhl, J. og Davey, J., *Hosting the 'Holohoax': A Snapshot of Holocaust Denial Across Social Media*, 10. august 2020, [url](#); UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#); Weimann, G. og Masri, N., *TikTok's Spiral of Antisemitism*, *Journalism and Media*, 2021, s. 704

¹⁷ UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#)

¹⁸ UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#), s. 12

forvrængning er på TikTok, hvor særligt en yngre generation både tilbringer meget tid på og får deres viden om verden fra.¹⁹

4.2 Holocaust-benægtelse som kodet kommunikation

I takt med at Holocaust-benægtelse og -forvrængning bliver distribueret og tilgået gennem nye kommunikationsformer, opstår der også nye former for Holocaust-benægtelse. Man ser i dag et andet indhold, der rammer mainstream målgrupper og skaber nye former for krydsbestøvning til andre hadfulde og ekstremistiske online fællesskaber.²⁰ Hovedaktørerne er nye, men også hvordan de kommunikerer, og hvad de kommunikerer er nyt. Eksperter argumenterer for, at en stor del af Holocaust-benægtelsen nu bliver overskygget af Holocaust-forvrængning og grov trivialisering, og det sker i form af korte og midlertidige tekster og billeder, såsom memes, jokes, videoer og andre visuelle former.²¹

Kodet sprog er en central måde, hvorpå Holocaust-benægtelse bliver kommunikeret på sociale medier. Kodet sprogbrug har flere funktioner: For det første kan indholdet undgå automatisk indholdsmoderation og dermed undgå sletning – eller i det mindste forblive tilgængeligt længere tid, før det bliver fjernet af online moderatorer, hvilket eksplicit antisemitisme på mainstream sociale medier bliver.²² Kodet sprog fungerer også som et sprog, der skaber identifikation og sammenhold i meningsfællesskaber gennem såkaldte ”hundefløjter”. De sproglige eller visuelle antisemitiske referencer er således tiltænkt de ”indviede”, der blot behøver at læse fx ”6M” for at forstå henvisningen til 6 millioner, der igen henviser til den Holocaust-benægtende konspiration om, at jøderne enten har opfundet eller overdrevet folkemordet på 6 millioner jøder.²³ Disse koder er hele tiden i forandring, og denne udvikling af terminologi kan til dels ses i relation til udvikling af indholdsmoderation. Et eksempel er den tidligere populære kode ”holohoax”, der nu bliver fjernet øjeblikkeligt fra mange platforme.²⁴ I stedet er andre koder kommet til og har erstattet tidligere ”dog whistles” (hundefløjter), dvs. kommunikationen af ord eller udtryk, som kun bestemte folk lægger mærke til.²⁵

Brugen af Holocaust-benægtende og -forvrængende memes lægger sig tæt op af kodet sprog og indeholder også tit disse koder. Memes kan også etablere en intern sprogbrug, hvor

¹⁹ Weimann, G. og Masri, N., *TikTok's Spiral of Antisemitism*, Journalism and Media, 2021; Bardi, J., *The Good, the Bad and the Algorithm: Navigating antisemitism on TikTok*, Moment, 2023, [url](#)

²⁰ Mulhall, J., *Antisemitism in the digital age: online anti-Semitic hate, Holocaust denial, conspiracy ideologies and terrorism in Europe*, oktober 2021, [url](#), s. 22-24, 26-31; Parnell, M. og Stuckey, M., *Holocaust Distortion during the Global Pandemic: An Exercise in Anti-Democratic Demagoguery*, Javnost – The Public, 2023, s. 13; Bardi, J., *The Good, the Bad and the Algorithm: Navigating antisemitism on TikTok*, Moment, 2023, [url](#);

²¹ Cohen, K., Kaati, L. og Pelzer, B., *Antisemitism in Social Media: Conspiracies, Stereotypes, and Holocaust Denial*, oktober 2021, [url](#), s. 40-43; Weimann, G. og Masri, N., *TikTok's Spiral of Antisemitism*, Journalism and Media, 2021, s. 703-705

²² UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#), s. 48, Cohen, K., et al., *Antisemitism in Social Media: Conspiracies, Stereotypes, and Holocaust Denial*, oktober 2021, [url](#), s. 17-21

²³ UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#), s. 47; Molbæk-Steensig, S., *Benægtelse af Holocaust-historieforskning lever på nettet*, Tidsskrift for jødisk kultur og forskning, vol. 22, 2013, s. 20

²⁴ Guhl, J. og Davey, J., *Hosting the 'Holohoax': A Snapshot of Holocaust Denial Across Social Media*, 10. August 2020, [url](#), s. 9-11

²⁵ UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#), s. 48

medlemmer kommunikerer og underholder hinanden gennem interne jokes og visualiseringer af deres holdninger og forståelser. Gennem memes har særligt højreekstremistiske brugere skabt en genre af "Holocaust-humor", der både konsoliderer deres interne fællesskab, men også lykkes med at nå bredere ud gennem brugen af mere generiske og populære memes.²⁶

5 Konspirationsteorier

Konspirationsteori er en væsentlig komponent i ekstremismeformer på tværs af ideologier.²⁷ Denne sammenhæng er blevet tydeligere og mere udbredt under covid-19-pandemien,²⁸ hvor etablerede hadefulde miljøer har forstærket deres brug af konspirationsnarrativer, og hvor nye miljøer er blevet formet omkring gamle og har affødt nye konspirationer.²⁹ En gennemgående tendens på tværs af disse konspiratoriske miljøer er brugen af enten eksplicite eller implicite antisemitiske narrativer og elementer.³⁰

Inden for forskningen er der bred enighed om, at der eksisterer en tæt relation mellem antisemitisme og konspirationstænkning,³¹ da der bl.a. er påvist en sammenhæng mellem tilslutning til antisemitiske udsagn og tro på konspiratoriske narrativer.³² Det betyder ikke, at de som tror på konspirationer, alle har antisemitiske holdninger, men derimod at blandt de mennesker, der erklærer sig enige med antisemitiske udsagn, ser vi også en højere tendens til at tro på konspirationer.³³ En anden sammenhæng, som forskere inden for psykologi senest har identificeret, er relationen mellem oplevelsen af politisk magtesløshed [*lack of political control*] og troen på konspirationer, herunder især antisemitiske konspirationer. Forskerne ser i denne sammenhæng konspirationer om jøder som en prototype eller et knudepunkt, der ligger til grund for troen på en række andre konspirationer.³⁴

²⁶ UNESCO, *History Under Attack: Holocaust Denial and Distortion on Social Media*, 2022, [url](#), s. 49-50

²⁷ Allington, D., Buarque, B. L. og Flores, D.B., *Antisemitic conspiracy fantasy in the age of digital media: Three 'conspiracy theorists' and their YouTube audiences*, Language and literature, 2021, s. 80-81

²⁸ Rose, H., *Pandemic Hate: COVID-related Antisemitism and Islamophobia, and the Role of Social Media*, Institute for Freedom of Faith and Security in Europe, 2021, [url](#), s. 17

²⁹ Gunz, H. og Schaller, I., *Antisemitic Narratives on YouTube and Telegram as Part of Conspiracy Beliefs about COVID-19 i: Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 129-150

³⁰ Kofta, M., Soral, W., & Bilewicz, M. *What breeds conspiracy antisemitism? The role of political uncontrollability and uncertainty in the belief in Jewish conspiracy*. Journal of Personality and Social Psychology, 2020, 118 (5); ISD, *The Rise of Antisemitism Online During the Pandemic: A Study of French and German Content*, 3. juni 2021, [url](#); Cohen, K., Kaati, L. og Pelzer, B., *Antisemitism in social media: conspiracies, stereotypes, and holocaust denial*, oktober 2021, [url](#)

³¹ Rathje, J., "Money Rules the World, but Who Rules the Money?" *Antisemitism in post-Holocaust Conspiracy Ideologies i: Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds: An End to Antisemitism!*, 2021, 53; Byford, J., "Conspiracy Theories" i: Key Concepts in the Study of Antisemitism, 2021, s. 3-6

³² Imhoff, R., *Beyond (Right-Wing) Authoritarianism: Conspiracy Mentality as an Incremental Predictor of Prejudice*, i: The Psychology of Conspiracy, 2015, s. 125; Dyrendal, A., *Conspiracy beliefs about Jews and Muslims in Norway i: The Shifting Boundaries of Prejudice: Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway*, 2020, s. 188

³³ Dyrendal, A., *Conspiracy beliefs about Jews and Muslims in Norway i: The Shifting Boundaries of Prejudice: Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway*, 2020, s. 187-188

³⁴ Kofta, M., Soral, W., & Bilewicz, M. *What breeds conspiracy antisemitism? The role of political uncontrollability and uncertainty in the belief in Jewish conspiracy*. Journal of Personality and Social Psychology, 2020, 118(5), s. 915

5.1 Aktører og miljøer

Der er en udbredt brug af antisemitiske narrativer blandt de grupper, der betvivler de nuværende demokratiske styreformers og politiske autoriteters. Disse grupper betegnes i USA som *anti-government movements*,³⁵ og i Danmark "antimyndighedsgrupper".³⁶

Ekspertter og forskere peger entydigt på, at covid-19-pandemien og de nedlukninger, der fulgte, har haft en massiv påvirkning på både antallet af mennesker, der tror på konspirationsteorier, og mængden af konspirationsindhold, der flourerer på sociale medier.³⁷ Dermed er der opstået en højere grad af normalisering af konspirationsteorier. Hvor tidligere tilslutning og tro på konspirationsteorier blev set blandt mere marginaliserede grupper og individer, ser man siden pandemien henvisninger og gentagelser af konspirationsteorier på mainstream sociale medier og blandt ledende meningsdannere.³⁸

I et europæisk og amerikansk perspektiv har den ekstreme højrefløj i flere år reproduceret bestemte konspirationsnarrativer. Men i løbet af pandemien har disse narrativer både fået nyt liv, flere tilhængere og tilslutning fra nye fløje og grupperinger.³⁹ Der ses en kobling mellem højreekstreme konspirationsnarrativer udløst af pandemien, som fx anti-vaccine- og antimyndigheds-holdninger. Ydermere har en udveksling af konspirationsnarrativer fundet sted mellem højreekstreme og militant islamistiske grupper gennem sociale medier, såsom memes, hashtags og videoer. Her nævnes antisemitisme som en grundlæggende ideologisk bro, der kan forbinde to ellers separate ekstremistiske bevægelser.⁴⁰

5.2 Antisemitisme som fremherskende konspiratorisk forklaringsramme

I de forskellige konspirationsteorier eksisterer antisemitiske narrativer enten eksplicit eller implicit. Nogle gange repræsenteres jøden som hovedaktøren bag en formodet konspiration og andre gange som et væsentligt element af flere. Gennemgående ses jøden som personificeringen af en dominerende, ondskabsfuld, bedragerisk magt, der i det skjulte orkestrerer og manipulerer samfundets sociale strukturer (politik, økonomi, kultur, medier

³⁵ Rose, H., *Pandemic Hate: COVID-related Antisemitism and Islamophobia, and the Role of Social Media*, Institute for Freedom of Faith and Security in Europe, 2021, [url](#)

³⁶ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, marts 2022, [url](#)

³⁷ ISD, *The Rise of Antisemitism Online During the Pandemic: A Study of French and German Content*, 3. juni 2021, [url](#), s. 16-21; Gunz, H. og Schaller, I., *Antisemitic Narratives on YouTube and Telegram as Part of Conspiracy Beliefs about COVID-19*, i: *Antisemitism on Social Media*. Routledge, 2022, s. 129-150; Cohen, K., Kaati, L. og Pelzer, B., *Antisemitism in social media: conspiracies, stereotypes, and holocaust denial*, oktober 2021, [url](#)

³⁸ Gunz, H. og Schaller, I., *Antisemitic Narratives on YouTube and Telegram as Part of Conspiracy Beliefs about COVID-19*, i: *Antisemitism on Social Media*, 2022; Mulhall, J., *Antisemitism in the digital age: online anti-Semitic hate, Holocaust denial, conspiracy ideologies and terrorism in Europe*, oktober 2021, [url](#), s. 14-20; Finkelstein, J. et al. *ANTISEMITIC DISINFORMATION: A Study of the Online Dissemination of Anti-Jewish Conspiracy Theories*, Network Contagion research institute, 2020, [url](#), s. 16-17

³⁹ Tutters, M. og Willaert, T., *Deep state phobia: Narrative convergence in coronavirus conspiracism on Instagram*, *Convergence*, Vol. 28, No. 4, 2022, s. 1218

⁴⁰ Meleagrou-Hitchens, A. et al., *Antisemitism as an underlying precursor to violent extremism in American far-right and Islamist contexts*, 2020, [url](#), s. 14; Bronner, E., *Conspiracy Fetishism, Community, and the Antisemitic Imaginary Stephen*, *Antisemitism Studies*, vol. 4, no. 2, 2020, s. 379-380

etc.).⁴¹ Nedenfor er eksempler på væsentlige konspirationsteorier, der er anvendt i ekstremistiske kontekster på tværs af ideologier.⁴²

The Great Replacement er ideen om den store udskiftning, der stammer fra yderste højrefløjsmiljøer og blev populariseret gennem den franske filosof, Renaud Camus' arbejde. Hovedtesen er, at hvide europæere er i gang med at blive udskiftet af immigranter fra ikke-europæiske lande. Denne proces ses som bevidst udført af politikere og magtelisten, som enten udgøres eller styres af jøder.⁴³ De grundlæggende ideer bag den store udskiftning indgik også i tidligere konspirationsteorier, såsom ideen om *Eurabia*, hvor det var muslimer, der ansås at stå bag en kontinental befolkningsovertagelse, og *White Genocide*, der florerede blandt neonazistiske miljøer i 1980'erne og 1990'erne.⁴⁴ Nutidige teorier om den store udskiftning fremstiller fjendebilleder gennem ukonkrete kategorier såsom "den globale elite" eller "kosmopolitten", som kan rettes mod en bred kam af minoriteter.⁴⁵

Et andet eksempel på en konspirationsteori, der er blevet mere udbredt under pandemien, er *New World Order* (NWO). Ideen er, at der eksisterer en magtfuld og hemmelig elite, som forsøger at få verdensomspændende kontrol for derefter at skabe et totalitært, globalt styre.⁴⁶ Ideen om NWO er ikke ny – den ses bl.a. afspejlet i konspirationer om *Illuminati*, der går tilbage til det 18. århundrede. Under pandemien har NWO dog fået nyt og forstærket liv, da teorien netop understreger, hvordan den formodede elite angiveligt bruger samfundskriser, såsom pandemien, til at overtage institutioner og således påtager sig mere magt og kontrol. Ekstremistiske grupper kæder eksplicit disse teorier sammen med jødisk dominans, og NWO udgør således en væsentlig antisemitisk konspiratorisk forklaringsramme, der identificerer jøderne som hovedpersonerne bag pandemien.⁴⁷

Det er også værd at bemærke, at der er bestemte jødiske personer og grupper, der bliver anvendt gentagende gange i forskellige konspirationsteorier.⁴⁸ Den ungarsk-jødiske forretningsmand og filantrop, George Soros, og den europæisk-jødiske familie, Rothschild, som

⁴¹ Kofta, M., Soral, W., & Bilewicz, M. *What breeds conspiracy antisemitism? The role of political uncontrollability and uncertainty in the belief in Jewish conspiracy*, Journal of Personality and Social Psychology, 2020, volume 118, no. 5, s. 915

⁴² For en oversigt over, hvordan forskellige antisemitiske konspirationselementer, så som udskiftning og dominans, kan ses på tværs af ekstremismeformer, se Finkelstein, J. et al. *ANTISEMITIC DISINFORMATION: A Study of the Online Dissemination of Anti-Jewish Conspiracy Theories*, Network Contagion research institute, 2020, [url](#), s. 5

⁴³ Ekman, M., *The great replacement: Strategic mainstreaming of far-right conspiracy claims*, Convergence, vol. 28, no. 4, 2022, [url](#), s. 1129- 1131

⁴⁴ Cosentino, G., *From Pizzagate to the Great Replacement: The Globalization of Conspiracy Theories*, i: Social Media and the Post-Truth World Order, 2020, s. 74-75; Ekman, M., *The great replacement: Strategic mainstreaming of far-right conspiracy claims*, Convergence, vol. 28, no. 4, 2022, [url](#), s. 1131

⁴⁵ Ekman, M., *The great replacement: Strategic mainstreaming of far-right conspiracy claims*, Convergence, vol. 28, no. 4, 2022, [url](#), s. 1129-1131

⁴⁶ ISD, *The New World Order*, 2022, [url](#); UNESCO, *History Under Attack: Holocaust denial and distortion on social media*, 2022, [url](#), s. 36

⁴⁷ ISD, *The New World Order*, 2022, [url](#)

⁴⁸ Byford, J., "Conspiracy Theories" i: Key Concepts in the Study of Antisemitism, 2021; Rathje, J., "Money Rules the World, but Who Rules the Money?" *Antisemitism in post-Holocaust Conspiracy Ideologies* i: Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds: An End to Antisemitism!, 2021

bl.a. har udmærket sig i bankvæsenet, er begge eksempler på jødiske personer eller familier, som på forskellig vis bliver præsenteret som bagvedliggende nøglepersoner, der trækker i trådene for at undergrave vestlige landes suverænitet eller racemæssige befolkningssammensætning.⁴⁹ Nogle gange bliver disse personers jødiske tilhørsforhold hverken eksplicit skildret eller illustreret, men set i en både historisk og nutidig kontekst er de antisemitiske temaer tydelige. Disse personer beskrives således ofte som nøglepersoner i en hemmelig stat med egen agenda, der fremmes gennem lyssky og magtfulde elitære pengenetværk. Det er således en væsentlig pointe, som flere forskere understreger, at antisemitiske konspirationer oftest fremføres uden direkte henvisning til jødernes rolle, men i stedet som unavngivne roller i sammensværgelser, der strukturelt er enslydende med eksplicite antisemitiske sammensværgelser.⁵⁰

⁴⁹ Allington, D., Buarque, B. L. og Flores, D.B., *Antisemitic conspiracy fantasy in the age of digital media: Three 'conspiracy theorists' and their YouTube audiences*, Language and literature, 2021, s. 89-96

⁵⁰ Byford, J., "Conspiracy Theories" i: Key Concepts in the Study of Antisemitism, 2021, s. 4-6; Blutinger; Jeffrey C., *A New Protocols: Kevin MacDonald's Reconceptualization of Antisemitic Conspiracy Theory*, Antisemitism Studies, 2021, p. 29-31; Allington, D., Buarque, B. L. og Flores, D.B., *Antisemitic conspiracy fantasy in the age of digital media: Three 'conspiracy theorists' and their YouTube audiences*, Language and literature, 2021, s. 94

6 Højreekstremisme

Højreekstremisme adskiller sig fra øvrige højrefløjbevægelser ved enten at være voldsparat eller have anti-demokratiske og ekstreme holdninger. Betegnelsen højreekstremisme bliver ofte anvendt af forskere til at dække både neonazistiske, antimyndigheds- og enkeltsagsgrupperinger (såsom anti-abort og anti-immigration). Flere forskere sondrer inden for højreekstremisme mellem etnisk og racemæssig nationalisme, hvor særligt den sidste kategori bliver kædet sammen med eksplicit antisemitisk voldsparathed, da målet defineres som et racerent og totalitært samfund fri for jøder og andre "fremmede" og/eller "urene" minoriteter, såsom homoseksuelle.⁵¹ Antisemitisme skal således ses som en bærende del af højreekstremistisk ideologi. Samtidig ses nyere strømninger, der er stærkt påvirket af aktuelle konspirationsteorier, hvor der hersker uenighed om, hvorvidt jøder og jødiske institutioner eller andre minoritetsgrupper er det væsentlige mål for højreekstremistiske aktører.⁵²

6.1 Aktører og miljøer

Aktuelle internationale højreekstremistiske kulturer er karakteriseret ved omskiftelige og transnationale strukturer. Der eksisterer centrale organisationer, men det gælder for såvel deres interne forhold som deres relation til undergrupper, at de hverken har formaliserede bånd, faste organisatoriske rammer eller en fast ideologi. Organiseringen skal snarere forstås som et bredt ikke-hierarkisk, polycentrisk netværk bestående af forskellige grupper eller knudepunkter.⁵³ Et centralt aspekt af nogle af disse netværk er, hvordan de kopierer, refererer og promoverer hinanden online og således forsøger både at skabe koalitioner og at forstærke deres fælles tilstedeværelse og betydning.⁵⁴

Flere af de nyere højreekstreme miljøer er udviklet af – eller afstikkere fra – online forummet *Iron March*, som eksisterede fra 2011-2017 og blev erstattet af *Fascist Forge* i 2018.⁵⁵ Fra dette forum udsprang bl.a. netværket *Atomwaffen Division*, som blev formet i USA i 2015 og opløst igen i 2020, og *Atomwaffen Division Deutschland* fra 2018.⁵⁶ Derudover var *National Action* aktiv i England fra 2013 til 2016 og blev sidenhen efterfulgt af *Sonnenkrieg Division* (den

⁵¹ Bjørgo, T. og Ravndal, J., *Extreme-Right Violence and Terrorism: Concepts, Patterns, and Responses*, International Centre for Counter-Terrorism – The Hague, 2019, [url](#), s. 2-4; Rose, H. og AC, *We are Generation Terror! Youth-on-youth radicalisation in extreme-right youth group*, CST og ICSR, 2021, [url](#), s. 4-5

⁵² Rose, H. og AC, *We are Generation Terror! Youth-on-youth radicalisation in extreme-right youth group*, CST og ICSR, 2021, [url](#), s. 15-16; Ware, J. og Clarke, C.P., *How Far-Right Terrorists Choose Their Enemies*, The Soufan Center, 2022, [url](#), s. 15

⁵³ Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network* i: *Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 94; Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Militant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online*, *Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism*, 2022, [url](#)

⁵⁴ Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Militant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online*, *Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism*, 2022, [url](#), s. 20-21

⁵⁵ Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network* i: *Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 95-97; Jackson, P., *Transnational Neo-Nazism in the USA, United Kingdom and Australia*, 2020, [url](#), s. 10

⁵⁶ Rathje, J., Dittrich, M., Manemann, T. og Müller, F., *Militant Accelerationism Origins and Developments in Germany*, CeMAS, 2022, [url](#); Jackson, P., *Transnational Neo-Nazism in the USA, United Kingdom and Australia*, 2020, [url](#), s. 2-6

britiske undergruppe af *Atomwaffen Division*), der stadig er aktive i dag.⁵⁷ En anden europæisk afstikker inden for dette flydende netværk er *Feuerkrieg Division*, der har medlemmer på tværs af de europæiske lande.⁵⁸ I foråret 2022 blev to unge drenge sigtet for at lade sig hverve til terrorgruppen *Feuerkrieg Division* i Danmark.⁵⁹ Den ene dreng er siden dømt for forsøg på hvervning til terrorisme og anden terrorfremmende virksomhed.⁶⁰

Den flydende organisering og knopskydning af mindre grupperinger omkring *Atomwaffen Division* er et godt eksempel på den aktuelle netværksstruktur, hvorigennem højreekstremistisk kultur manifesterer sig. Kulturen deles eller kopieres fra et land til et andet og omdøbes til et andet navn, der ligner det oprindelige, men samtidig fungerer som en uafhængig markør.⁶¹ Et fællestræk for disse grupper er, at deres ideologiske fundament i høj grad baserer sig på antisemitisme.⁶² Derudover er organisationerne primært formet gennem transnationale netværk med medlemmer fra hele verden og udgør således en globalt forbundet bevægelse.⁶³

Flere forskere påpeger den lave gennemsnitsalder i disse netværk, hvor et stigende antal unge under 25 år er blevet dømt for højreekstremistisk terror.⁶⁴ Grupperne benytte sig af narrativer og rekrutteringsstrategier målrettet unge på sociale platforme som TikTok, Instagram og Roblox, hvor deres potentielle målgruppe er aktive. I samme kontekst er der også en udbredt tendens til ung-til-ung radikaliserings, hvor det er unge, der *groomer* – dvs. manipulerer med det formål at lokke andre børn og unge ind i højreekstreme miljøer.⁶⁵

6.2 Den ideologiske ramme: Siege-kultur

Et ideologisk knudepunkt, der forbinder mange af disse højreekstremistiske grupper, er en nyfunden interesse for og inspiration fra den amerikanske neonazist, James Mason og hans bog

⁵⁷ Jackson, P., *Transnational Neo-Nazism in the USA, United Kingdom and Australia*, 2020, [url](#), s. 2-6

⁵⁸ Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network* i: *Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 95; Johnson, B. og Feldman, M., *Seige Culture After Seige: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine*, 2021, [url](#), s. 15; ADL, *Feuerkrieg Division (FKD)*, 10. juli 2019, [url](#)

⁵⁹ DR, *To drenge på 15 og 16 terrorsigtet for at lade sig hverve til voldelig nynazistisk gruppe*, 7. april 2022, [url](#)

⁶⁰ Retten i Holbæk, *5 år og 6 måneders fængsel i terrorsag*, 11. maj 2023, [url](#)

⁶¹ Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Militant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online*, Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism, 2022, [url](#), s. 4

⁶² Scrivens, R. et al., *Examining Online Indicators of Extremism in Violent Right-Wing Extremist Forums*, *Studies in Conflict and Terrorism*, 2021, s. 13; Scrivens, R., *Examining Online Indicators of Extremism among Violent and Non-Violent Right-Wing Extremists*, *Terrorism and Political Violence*, 2022, s. 6

⁶³ Jackson, P., *Transnational Neo-Nazism in the USA, United Kingdom and Australia*, februar 2020, [url](#), s. 10

⁶⁴ Rose, H. og AC, *We are Generation Terror! Youth-on-youth radicalisation in extreme-right youth group*, CST og ICSR, 2021, [url](#), s. 57; CST, *'White Jihad': Jack Renshaw's Journey From A Far Right Student To Would-Be Terrorist*, 2020, [url](#); Rathje, J., Dittrich, M., Manemann, T. og Müller, F., *Militant Accelerationism Origins and Developments in Germany*, CeMAS, 2022, [url](#); Jackson, P., *Transnational Neo-Nazism in the USA, United Kingdom and Australia*, 2020, [url](#), s. 34

⁶⁵ Rose, H. og AC, *We are Generation Terror! Youth-on-youth radicalisation in extreme-right youth group*, CST og ICSR, 2021, [url](#); Finkelstein, J. et al., *#Twitter takeover: How the Musk Acquisition Became a Launchpad for Gen-Z Neo-Nazis, Ye, and Widespread Antisemitism*, Network Contagion Research Institute, 2023, [url](#)

Siege.⁶⁶ Bogen anvendes som et fælles ideologisk fundament, der tydeliggør en række fjendebilleder og metoder. Samtidig anvendes ordet *siege* og afledte fraser fra bogen i online fora som hundefløjter og i kodet sprog, der identificerer, forbinder og muliggør relationerne og kommunikationen mellem aktører.⁶⁷

Siege-kultur afviser demokratiske principper og tilskynder i stedet soloaktører til terrorhandlinger med henblik på at udløse racekrige og beskrives derfor som accelerationistisk – dvs. fremskyndende – i sin natur. Formålet er at bringe den eksisterende samfundsorden ned, da den anses som korruperet af liberale, jødiske og feministiske kræfter, og tilhængere af *siege-kultur* ønsker derfor et socialt kollaps gennem decentraliserede voldshandlinger, hvorefter nye hvide etnonationalistiske stater kan opstå.⁶⁸ *Siege-kultur* er ikke kun opbygget omkring nogle tekster, men fungerer i høj grad via genkendelig og reproducerbar visuel æstetik, som anvendes i disse netværks propaganda- og rekrutteringsmateriale. Denne æstetik promoverer og forherliger vold og drab på jøder såvel som andre minoritetsgrupper.⁶⁹

Antisemitisme er en central del af det ideologiske grundlag af *siege-kultur*, der grundet sit digitale udgangspunkt har formålet at parre gamle tematikker med nutidens popkultur og politiske tendenser. Det kommer til udtryk i den affødte konspirationsteori *Zionist Occupied Government (ZOG)*, som blandt andet beskriver, at jøder har overtaget vestlig politik og har til hensigt at tilintetgøre den hvide race.⁷⁰ Heri kobles det jødiske fjendebillede med kulturproduktion i Hollywood og medie- og kulturlandskabet generelt, hvor jøderne beskyldes for at bruge deres magt over kulturproduktionen til at sikre det vestlige samfunds forfald.⁷¹

I tråd med *ZOG*-konspirationen er der en anden central antisemitisk konspirationsteori fra *siege-kulturen*, som kredser om ideen *kulturmarxisme*.⁷² Dette koncept anvendes som en konspiration, hvori den jødiske elite bruger deres magt til at skabe gradvise kulturelle ændringer med henblik på at ødelægge vestlig kultur og værdier. De traditionelle institutioner i den vestlige civilisation som kristendom, national identitet og den hetero-normative kernefamilie ses bevidst erstattet af et multikulturelt, feministisk og homoseksuelt samfund, orkestreret af den jødiske elite gennem udbredelse af en politisk korrekt ideologi og

⁶⁶ Johnson, B. og Feldman, M., *Seige Culture After Seige: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine*, 2021, [url](#), s. 3; Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Militant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online, Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism*, 2022, [url](#), s. 6-7

⁶⁷ Johnson, B. og Feldman, M., *Seige Culture After Seige: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine*, 2021, [url](#), s. 11-12

⁶⁸ Johnson, B. og Feldman, M., *Seige Culture After Seige: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine*, 2021, [url](#), s. 4-6; Rathje, J., Dittrich, M., Manemann, T. og Müller, F., *Militant Accelerationism Origins and Developments in Germany*, CeMAS, 2022, [url](#), s. 12-13

⁶⁹ Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Militant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online, Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism*, 2022, [url](#), s. 25-27

⁷⁰ Crawford, B., *Sleeping with the Enemy: Sex, Sexuality and Antisemitism in the Extreme Right*, 2022, [url](#), s. 13

⁷¹ Johnson, B. og Feldman, M., *Seige Culture After Seige: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine*, juli 2021, [url](#), s. 7-8

⁷² Davis, M., *After Christchurch: Alt-right Discourse and Ideology in Australia and the Platformisation of Extremism*, *Journal of Intercultural Studies*, 2022, s. 5

portrættering af den hvide mand som værende ond. Dette bidrager til udskiftningen af den hvide race, også kendt som konspirationsteorien *Den store udskiftning*.⁷³

6.3 Fra historisk politisk bevægelse til online netværk

De nyere højreekstremistiske miljøer udgøres primært af underliggende netværk på online fora, der forbinder grupper og individer både i og på tværs af platforme.⁷⁴ Den neonazistiske kultur i de løse netværk består i højere grad af en politisk og ideologisk modkultur end en konventionel politisk partibevegelse. Her deltager medlemmer i forskellige grupper på forskellige måder, men alle er de en del af den samme bevægelse.⁷⁵

Efterhånden har disse netværk også fundet vej til de mere mainstream sociale medier som Twitter.⁷⁶ I takt med at højreekstreme grupper er blevet forbudt på mange sociale medier, er disse fora blevet suppleret af såkaldt *alt-tech* sociale medier.⁷⁷ *Alt-tech* er betegnelsen for kommunikationsplatforme som Gab og Telegram, hvor højreekstreme aktører, der er blevet suspenderet fra mainstream sociale medie-platforme, frit kan kommunikere og konstant genskaber sig selv.⁷⁸ Telegrams liberale politik har spillet og spiller fortsat en vigtig rolle såvel i mobilisering og rekruttering af nye medlemmer som i højreekstremistiske gruppers vedvarende brug og tilstedeværelse på platformen, der af flere observatører bliver kaldt for "Terrorgram".⁷⁹ Antallet af disse nye kommunikationsplatforme samt trafikken til dem vokser støt.⁸⁰

Der foreligger stadig kun få studier, der har undersøgt udviklingen og radikaliseringen i disse højreekstremistiske online-fora. Et studie har undersøgt det største canadiske højreekstremistiske onlineforum og har identificeret, at brugere, som poster antisemitisk indhold, fastholder deres hadefulde aktivitet over længst tid, sammenlignet med dem, der

⁷³ Crawford, B., *Sleeping with the Enemy: Sex, Sexuality and Antisemitism in the Extreme Right*, 2022, [url](#) s. 14-15; Kriner, M., Conroy, M., Newhouse, A. og Lewis, J., *Understanding Accelerationist Narratives: The Great Replacement Theory*, GNET, 2022, [url](#)

⁷⁴ Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Millitant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online*, Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism, 2022, [url](#); Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network i: Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 95

⁷⁵ Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network i: Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 94

⁷⁶ Rose, H. og AC, *We are Generation Terror!" Youth-on-youth radicalisation in extreme-right youth group*, CST og ICSR, 2021, [url](#), s. 23-34; Finkelstein, J. et al., *#Twittertakeover: How the Musk Acquisition Became a Launchpad for Gen-Z Neo-Nazis, Ye, and Widespread Antisemitism*, Network Contagion Research Institute, 2023, [url](#)

⁷⁷ Davis, M., *After Christchurch: Alt-right Discourse and Ideology in Australia and the Platformisation of Extremism*, Journal of Intercultural Studies, 2022, s. 6-7

⁷⁸ Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network i: Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 95-96

⁷⁹ Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Millitant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online*, Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism, 2022, [url](#); Rathje, J., Dittrich, M., Manemann, T. og Müller, F., *Millitant Accelerationism Origins and Developments in Germany*, CeMAS, 2022, [url](#), s. 14

⁸⁰ Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network i: Antisemitism on Social Media*, 2022, s. 108

poster andet hadefuldt indhold. Ifølge undersøgelsen udgjorde beskeder med antisemitisk indhold den største del af hadtaler i disse fora.⁸¹

⁸¹ Scrivens, R., Davies, G. og Frank, R., *Measuring the Evolution of Radical Right-Wing Posting Behaviors Online*, *Deviant Behavior*, 2020, s. 223, 227-228

7 Ekstrem islamisme

Et gennemgående træk i ekstrem islamisme er en overbevisning om, at store dele af verden tager del i en kamp for at ødelægge islam.⁸² En kamp, der i høj grad beror på en forestilling om, at der eksisterer en verdensomspændende jødisk-vestlig konspiration, som bl.a. er manifesteret i staten Israel og dens allierede.⁸³ En aktuel udvikling inden for ekstrem islam er online subkulturer, der promoverer ideologiske og voldelige budskaber på nye måder og med nye målgrupper i sigte, dog stadig med konspiratorisk antisemitisme som et væsentlig aspekt blandt flere.⁸⁴

7.1 Aktører og miljøer

Aktører med relation til ekstrem islamisme, som i skrivende stund synes at forny sig, og som gør sig gældende i det vestlige digitale landskab, er unge online brugere, der på den ene side identificerer sig med dele af den salafistisk-jihadistisk ideologi⁸⁵ og på den anden side ikke udtrykker deres overbevisninger inden for ideologiens religiøse rigiditet.⁸⁶ I stedet udtrykker de sig med en flydende og udogmatisk tilgang til den grundlæggende ideologi.⁸⁷ Hvad der kendetegner denne gruppe af aktører, er bl.a. deres brug og påvirkning af online medier i form af chan-kulturer, memes, videoindhold og computerspil.⁸⁸ Chan-kulturer forstås bedst som online subkulturer, hvor ekstreme og voldelige narrativer typisk forklædes som ironi eller humor gennem visuelt materiale.⁸⁹

Disse aktører er oftest ikke konsolideret eller organiseret som en sammenhængende enhed,⁹⁰ men er i stedet kendetegnet ved flere forbundne netværk, der fx kan kommunikere skiftevis på

⁸² Meleagrou-Hitchens, A., et al., *Rise of the Reactionaries: Comparing the Ideologies of Salafi-Jihadism and White Supremacist Extremism*, december 2021, [url](#), s. 37; Rickenbacher, D., *The Centrality of Anti-Semitism in the Islamic State's Ideology and Its Connection to Anti-Shiism*, 2019, [url](#), s. 2

⁸³ Rickenbacher, D., *The Centrality of Anti-Semitism in the Islamic State's Ideology and Its Connection to Anti-Shiism*, 2019, [url](#), s. 3; Ismail, E., *The Antisemitic Origins of Islamist Violence: A Study of the Muslim Brotherhood and the Islamic State*, 2022, [url](#)

⁸⁴ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, ISD, 2021, [url](#); Guhl, J. og Comerford, M., *Understanding the Salafi Online Ecosystem: A Digital Snapshot*, ISD, 2021, [url](#)

⁸⁵ Ranstorp, M., *Introduktion i: Udfordringer relateret til salafisme og jihadi-salafisme i Danmark – Historik, aktuelle udviklinger og praktiske erfaringer*, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, 2022, s. 15-18

⁸⁶ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, International Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, [url](#), s. 18

⁸⁷ Baffa, R.C. et al., *Defining and understanding the next generation of Salafi-Jihadis*, 2019, [url](#); Davey, J., Comerford, M., Guhl, J., Baldet, W., & Colliver, C., *A Taxonomy for the Classification of Post-Organisational Violent Extremist & Terrorist Content*, ISD, 2021, [url](#), s. 17-29

⁸⁸ Crawford, B. et al., *Memetic irony and the promotion of violence within chan cultures*, 2020, [url](#), s. 16-20; Baffa, R.C. et al., *Defining and understanding the next generation of Salafi-Jihadis*, 2019, [url](#), s. 8-10

⁸⁹ Crawford, B. et al., *Memetic Irony And The Promotion Of Violence Within Chan Cultures*, 2020, [url](#)

⁹⁰ Bousquet, A., *Complexity theory and the War on Terror: understanding the self-organising dynamics of leaderless jihad*, 2012, s. 354

engelsk og arabisk, og således også have en global udbredelse.⁹¹ Gruppernes organisationsstruktur bliver betragtet som fragmenteret, netværksbaseret og lederløs.⁹²

7.2 Aktuelle udtryk og kommunikationsformer

Antisemitisme er som nævnt en fundamental del af ekstrem islamisme, hvilket i sin voldelige manifestation er kommet til udtryk gennem en række terrorangreb mod jødiske institutioner og personer de seneste år.⁹³ Det kommer også til udtryk i form af en visuel og online-orienteret voldsforherligende kommunikation, der bl.a. manifesterer sig gennem mørk humor og sarkasme. Dette billedmateriale er også karakteriseret ved, at det blander traditionelt salafistisk tankegods med et billedsprog bedst kendt fra det ekstreme højre, der findes på platforme så som 4Chan, Reddit og Discord.⁹⁴

Store dele af denne kommunikation bliver demonstreret gennem implicite eller eksplicite konspirations-narrativer og -udtryk. Jihadistisk propaganda har længe været baseret på konspirationsteorier, der optegner en vestlig sammensværgelse mod islam. Denne tænkning har både været med til at styrke en intern gruppedannelse og samtidig styrket det binære verdenssyn mellem "os" og "dem", godt og ondt, rettroende og vantro.⁹⁵ I de undersøgelser af ekstrem islamisme, hvor der er blevet kigget på mere mainstream sociale platforme, såsom Instagram og Facebook, findes der også en rig gengivelse af konspirationsnarrativer, der vedrører "krigen mod islam", som dog samtidig blandes sammen med andre konspirationer, såsom ideer om den jødisk magtelite, deep state og jødisk dominans af medierne. Disse udtrykkes ydermere gennem brug populære og vestlige kulturelle referencer og formater.⁹⁶

Nogle af de fremherskende eksempler, der går på tværs af disse konspirationer, er brugen af *Pepe the Frog* og *The Happy Merchant*.⁹⁷ Pepe the Frog, som spiller en central rolle i højreekstremistisk online indhold, er blevet delt i salafi-jihadiske Facebookgrupper iført ISIS-uniform og gevær over skulderen under salafistiske paroler.⁹⁸ En anden antisemitisk figur, der

⁹¹ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, International Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, [url](#), s. 4

⁹² Bousquet, A., *Complexity theory and the War on Terror: understanding the self-organising dynamics of leaderless jihad*, 2012, s. 354; Davey, J., Comerford, M., Guhl, J., Baldet, W., & Collier, C., *A Taxonomy for the Classification of Post-Organisational Violent Extremist & Terrorist Content*, ISD, 2021, [url](#), s. 17-20

⁹³ Meleagrou-Hitchens, A., et al., *Rise of the Reactionaries: Comparing the Ideologies of Salafi-Jihadism and White Supremacist Extremism*, december 2021, [url](#), s. 52; Rickenbacher, D., *The Centrality of Anti-Semitism in the Islamic State's Ideology and Its Connection to Anti-Shiism*, 2019, [url](#), s. 1-2

⁹⁴ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, International Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, [url](#), s. 5, 36

⁹⁵ Meleagrou-Hitchens, A., et al., *Rise of the Reactionaries: Comparing the Ideologies of Salafi-Jihadism and White Supremacist Extremism*, december 2021, [url](#), s. 39-41; Ranstorp, M., *Introduktion i: Udfordringer relateret til salafisme og jihadi-salafisme i Danmark – Historik, aktuelle udviklinger og praktiske erfaringer*, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, 2022, s. 23-24

⁹⁶ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, International Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, [url](#)

⁹⁷ Crawford, B. et al., *Memetic irony and the promotion of violence within chan cultures*, 2020, [url](#), s. 16-20; Baffa, R.C. et al., *Defining and understanding the next generation of Salafi-Jihadis*, 2019, [url](#), s. 16-20

⁹⁸ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, International Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, [url](#), s.

har ophav i højreekstremismen, er The Happy Merchant, som er blevet oversat og sat ind i jihadi-islamistiske narrativer. Særligt gennem Instagram-konti og tilknyttede Discord-servere er der en udbredelse af narrativer om jøder, der kontrollerer de globale medier til bl.a. at censurere islamistisk indhold og bebrejde islam og muslimer.⁹⁹

8 Antimyndighed

Center for Terroranalyse (CTA) definerer antimyndighedsekstremisme som en *"samlebetegnelse for en række narrativer om nødvendigheden af at anvende vold mod politikere, offentlige myndighedspersoner og fagpersoner, og som ikke primært udspringer fra etablerede ekstremistiske ideologier såsom militant islamisme, højreekstremisme eller venstreekstremisme."*¹⁰⁰

Med covid-19-pandemiens udbrud og de efterfølgende statslige tiltag opstod en stærk accelerering i antimyndighedsbevægelser og -protester verden over. Bevægelserne er udsprunget af en utilfredshed med myndighedernes håndtering af pandemien, ligesom der blandt dele af befolkningen har været stærke frustrationer over oplevelsen af den indskrænkede personlige frihed. Blandt visse grupper udviklede det oprindelige *anti-lock-down*-fokus sig til et radikaliseret antimyndighedsekstremistisk fokus.¹⁰¹ Dette fokus hviler i høj grad på konspirationsnarrativer, misinformation, disinformation og falske nyheder, som bliver brugt i et koordineret forsøg på at polarisere debatten og legitimere en mistillid mod systemet.¹⁰²

I flere tilfælde har denne mistillid til systemet vist sig at indeholde eller promovere antisemitiske narrativer og holdninger. Her trækkes der på ideologiske konspirationsteorier såsom ZOG, The Great Replacement og New World Order i et forsøg på at underminere myndigheders, institutioners og politiske modstanderes legitimitet.¹⁰³ Fælles for disse teorier er den grundlæggende myte om en global sammensværgelse styret af primært den jødiske elite, der vil overtage verdensherredømmet. Vold legitimeres derfor som en nødvendighed for at forhindre tab af egen suverænitet og udslettelse.¹⁰⁴

⁹⁹ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, International Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2021, [url](#), s. 31-32

¹⁰⁰ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 38

¹⁰¹ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 40

¹⁰² Wichmann, F., *Anti-Government Sentiments – A Critical Reflection i: Spotlight, COVID-19, Violent Extremism and Anti-Government Movement*, 2022, [url](#)

¹⁰³ Bjørge, T. og Braddock, K., *Anti-Government Extremism: A New Threat?*, 2022, [url](#), s. 5

¹⁰⁴ Bjørge, T. og Braddock, K., *Anti-Government Extremism: A New Threat?*, 2022, [url](#), s. 5; Kruglanski, A.W. et al., *Terrorism in time of the pandemic: exploiting mayhem*, 2020, [url](#), s. 126; Rathje, J., *Driven by Conspiracies: The Justification of Violence among "Reichsbürger" and Other Conspiracy-Ideological Sovereignists in Contemporary Germany*, 2022, [url](#), s. 56-57

8.1 Aktører og miljøer

Skaren af kritikere og demonstranter under flere nedlukningsprotester i Europa har været forskelligartet og bredt sammensat. Samtidig har protesterne båret præg af at være uorganiserede og lederløse. I stedet har de været drevet af løst sammensatte netværk bestående af blandt andre *anti-vaxere*, konspirationsteoretikere, højreekstremister, venstreekstremister og klimaekstremister. Disse uorganiserede netværk har dog også været repræsenteret af almindelige førstegangsdemonstranter, som ikke nødvendigvis har haft en tilknytning til en radikal bevægelse.¹⁰⁵

En tendens er, at særligt højreekstremer grupper i flere europæiske lande har brugt pandemien og nedlukningsprotesterne som afsæt til at udbrede egne ideologiske dagsordener og normalisere voldelige og konspirationsteoretiske narrativer.¹⁰⁶ En offensiv spredning af antimyndigheds-narrativer blandt højreekstremister er også observeret i Danmark, hvor disse personer muligvis er blevet inspireret af udenlandske højreekstremister med stærke antistatslige holdninger.¹⁰⁷ Ifølge CTA bekender flere af de aktive danske højreekstremister sig til nazisme og har sandsynligvis også aktivt udbredt antisemitiske narrativer og konspirationsteorier gennem deres deltagelse i antimyndigheds-netværkerne.¹⁰⁸

Derudover vidner flere eksempler i Europa om strategiske forsøg fra højreekstremistiske miljøer på at infiltrere lovlige og fredelige protester med vold. Det er sket som led i at opnå opmærksomhed, tiltrække nye tilhængere og styrke en politisk position blandt højreekstremistiske strukturer.¹⁰⁹ Samtidig kan der være ønsker om at udløse en kulturkrig.¹¹⁰

8.2 Konspirationsteorier som ekstremistisk drivkraft

Ideologiske grupper, herunder højreekstremistiske tilhængere, har udnyttet pandemiens krisestemning til at indtage den sociale debat med konspirationsnarrativer som forklaringsramme.¹¹¹ Disse narrativer fremstiller bl.a. myndighederne som fjenden, der er allieret med flere af de racemæssige, religiøse eller politiske grupper, som fx højreekstremister typisk foragter og tager afstand fra. Myndighederne bliver dermed et mål for had, da de

¹⁰⁵ RAN, *Preventing possible violence based on anti-government extremism on the local level*, juni 2022, [url](#), s. 3; CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 39

¹⁰⁶ Wichmann, F., *Anti-Government Sentiments – A Critical Reflection i: Spotlight, COVID-19, Violent Extremism and Anti-Government Movement*, 2022, [url](#); Mareš, M., *Capitalising on Crises How VRWEs Exploit the COVID-19 Pandemic and Lessons for P/CVE*, august 2021, [url](#), s. 4

¹⁰⁷ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 32

¹⁰⁸ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 32

¹⁰⁹ Mareš, M., *Capitalising on Crises How VRWEs Exploit the COVID-19 Pandemic and Lessons for P/CVE*, august 2021, [url](#), s. 12

¹¹⁰ Wichmann, F., *Anti-Government Sentiments – A Critical Reflection i: Spotlight, COVID-19, Violent Extremism and Anti-Government Movement*, 2022, [url](#)

¹¹¹ Wichmann, F., *Anti-Government Sentiments – A Critical Reflection i: Spotlight, COVID-19, Violent Extremism and Anti-Government Movement*, 2022, [url](#); RAN, *Preventing possible violence based on anti-government extremism on the local level*, 2022, [url](#), s. 3.

beskyldes for at bøje sig for eller ligefrem støtte højre-ekstremisternes ærkefjender og således i fællesskab berøve den hvide race deres frihed og iboende rettigheder.¹¹²

Under pandemien var nogle af de fremherskende konspirationsnarrativer, at sygdommen var skabt af den dybe stat og jødiske elite som et instrument til at lukrere på masker og vacciner. Det førte blandt andet til propagandaeksempler på sociale medier,¹¹³ hvor karikaturtegninger af jøden (*The Happy Merchant*), der med en vaccine og kniv i hænderne, bliver udstillet som udspekuleret og forræderisk. I forlængelse af de antisemitiske referencer var der i Europa desuden eksempler på, at demonstranter bar enten nazisymboler eller modificerede jødestjerner for at sammenligne uvaccinerede med jøder under nazitiden. Samtidig florerede der fortællinger om, at covid-19 var et våben til at udrydde den vestlige befolkning for at erstatte den med ikke-hvide migranter.¹¹⁴ Virale videoer med titlen og hashtagget 'Plandemic' nåede fx at sprede ekstremisters budskab vidt og bredt på flere gængse online platforme som YouTube, Facebook og Instagram med det budskab, at virussen var et planlagt middel af den globale jødiske elite til at opnå social kontrol. Selvom videoerne blev fjernet, havde de allerede opnået popularitet blandt mainstream-brugere, og ekstremister kunne bruge ethvert forsøg på censur som bevis på den sociale kontrol.¹¹⁵

Mange af konspirationsteoriene indgår således i en højreekstremistisk ideologisk referenceramme, som er kendetegnet ved en "kombination af nationalistiske, autoritære, anarkistiske, anti-parlamentariske, racistiske, xenofobiske og antisemitiske standpunkter".¹¹⁶ De underliggende højreekstremistiske holdninger bliver dermed blandet med covid-19-relateret kritik, hvilket peger på, at de højreekstremistiske tilhængere tilpasser deres politik og fjendebilleder til aktuelle samfundsmæssige krisesituationer.¹¹⁷

Meget tyder på, at det højreekstremistiske miljø i kølvandet på pandemien har indset, at den generelle følelse af frygt for social kontrol og indskrænkelse af befolkningens friheder har været en løftestang til at sprede propaganda og manipulere med borgere, som normalt ikke abonnerer på ekstremistisk ideologi. Pandemien har således dels skabt en mulighed for at placere konkret skyld og ansvar på jøder og systemet, dels medført nye metoder til at udløse vold mod forhadte grupper.¹¹⁸

CTA vurderer, at pandemien har skubbet til en udvikling, hvor vestlige og danske højreekstremister har hentet inspiration i flere typer af konspirationsteorier end set tidligere. Dette omfatter også konspirationsteorier, der ikke tager udgangspunkt i højreekstremistisk

¹¹² RAN, *Preventing possible violence based on anti-government extremism on the local level*, juni 2022, [url](#), s. 4; Kruglanski, A.W. et al., *Terrorism in time of the pandemic: exploiting mayhem*, 2020, [url](#), s. 128

¹¹³ Mareš, M., *Capitalising on Crises How VRWEs Exploit the COVID-19 Pandemic and Lessons for P/CVE*, august 2021, [url](#), s. 10

¹¹⁴ RAN, *Preventing possible violence based on anti-government extremism on the local level*, juni 2022, [url](#), s. 3

¹¹⁵ Kruglanski, A.W. et al., *Terrorism in time of the pandemic: exploiting mayhem*, 2020, [url](#), s. 127

¹¹⁶ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 27

¹¹⁷ Mareš, M., *Capitalising on Crises How VRWEs Exploit the COVID-19 Pandemic and Lessons for P/CVE*, august 2021, [url](#), s. 9

¹¹⁸ Kruglanski, A.W. et al., *Terrorism in time of the pandemic: exploiting mayhem*, 2020, [url](#), s. 128

ideologi, og derfor forventer CTA en øget forekomst af højreekstremister med sammensatte verdensbilleder.¹¹⁹ Ydermere fremhæver CTA, at der kan opstå en hurtig radikaliserings fra aktivist til ekstremist, hvis der opstår sammensatte miljøer med højreekstremister i både online- og fysiske miljøer.¹²⁰

9 Gaming

De seneste år har vist, at gaming-miljøer kan blive u hensigtsmæssige epicentre for spredning og normalisering af antisemitisk og ekstremistisk indhold blandt brugerne. Data fra udenlandske studier viser fx, at halvdelen af unge spillere i Storbritannien har været udsat for cybermobning.¹²¹ Næsten hver fjerde amerikanske online multiplayer angiver at have været eksponeret for højreekstremistisk ideologi i online spil, og knap en ud af ti har oplevet Holocaust-benægtelser.¹²²

Europol påpeger en bekymrende tendens til spredning af transnationale højreekstremistiske subkulturer på nettet og antisemitisk indhold på online gamingplatforme.¹²³ En anden tendens er, at de personer, der anholdes for højreekstremistiske terrorrelaterede aktiviteter, bliver stadig yngre.¹²⁴

9.2 Aktører og miljøer

Eksperter har de seneste år gennemgående kunne iagttage, at højreekstrem propaganda udbredes gennem nogle gamingmiljøer, ligesom der er bred enighed om, at gamingmiljøer har været medvirkende til at forme den nuværende højreekstremistiske kultur.¹²⁵

Højreekstremistisk tilstedeværelse og indhold har særligt fundet vej til populære gaming-kommunikationsplatforme som Discord, Steam, DLive eller Twitch, som oftest bruges i relation til online multiplayer-spil. Disse platforme anvendes af mange forskellige spillere, fordi de giver brugerne mulighed for at chatte, tale eller livestream sammen.¹²⁶

Ligesom de højreekstremistiske kræfter er ekstreme islamister også tilstede i gamingmiljøerne, omend undersøgelser ikke konstaterer samme stærke tilstedeværelse som højrefløjten.¹²⁷ Der

¹¹⁹ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 31

¹²⁰ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, 2022, [url](#), s. 40

¹²¹ Davey, J., *Gaming and Extremism: Gamers who hate*, 12. august 2021, [url](#), s. 4

¹²² ADL, *Free to Play? Hate, Harassment, and Positive Social Experiences in Online Games*, 18. juli 2019, [url](#)

¹²³ EUROPOL, *Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT)*, 2021, [url](#); ADL, *This is Not a Game: How Steam Harbors Extremists*, 2020, [url](#)

¹²⁴ EUROPOL, *Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT)*, 2021, [url](#), s. 78

¹²⁵ Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, *Political Psychology*, 2022, s. 421

¹²⁶ Lakhani, S., *VIDEO GAMING AND (VIOLENT) EXTREMISM: An exploration of the current landscape, trends, and threats*, 2021, [url](#), s. 3, 7-9

¹²⁷ EU Counter Terrorism Coordinator, *Online gaming in the context of the fight against terrorism*, [url](#), s. 4; EUROPOL, *Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT)*, 2021, [url](#), s. 20, 90

er fx observeret tilfælde, hvor Islamisk Stat strategisk har forsøgt at rekruttere unge gennem spil-plattformen Roblox og bl.a. har gjort det muligt at være en karakter fra IS i spillet Arma 3.¹²⁸

Gaming er en udbredt aktivitet særligt blandt den helt unge generation. Undersøgelser peger på, at brugernes gennemsnitlige alder på mange gaming- og kommunikationsplatforme er under 18 år.¹²⁹ Det kan være med til at forklare den højere andel af helt unge personer, der ifølge Europol potentielt udsættes for ekstremistisk propaganda og anholdes for terrorrelaterede handlinger i nyere tid.¹³⁰

9.3 Antisemitisk indhold spirer frem i mainstream-gamingmiljøer

Mens forskningen ikke kan påvise, at der foregår en omfattende strategisk rekruttering til ekstremisme i de populære online gamingmiljøer bredt set, peger flere studier dog på, at der i stigende grad florerer ekstremistisk – og i særdeleshed antisemitisk – indhold på stadig flere mainstream kommunikationsplatforme som Steam og Discord.¹³¹

En nyere amerikansk undersøgelse af platformen Steam har fx vist, at højreekstremistisk ideologi og subkultur i form af nøgleord, numeriske hadsymboler og akronymer deles åbenlyst og i stor stil blandt tilfældige brugerprofiler. Selv Steam-brugere, der ud fra deres profil ikke fremstod ekstremistisk eller ideologisk orienteret, postede ofte antisemitisk eller ekstremistisk billedmateriale af bl.a. svastikas, The Happy Merchant (en antisemitisk afbildning af jødisk person med stærkt stereotypiseret ansigtstræk), memes eller voldelige billeder af en kniv gennem en jødestjerne.¹³² På samme vis har et tysk studie klarlagt, at den antisemitiske komponent har været fremherskende i forskellige højreekstremistiske radikaliseringsprocesser via gaming- og kommunikationsplatformene Roblox og Discord.¹³³

Tilsvarende fremhæver et britisk studie, at der efter covid-19-pandemien er sket en normalisering af særligt antisemitiske narrativer online.¹³⁴ Der er en tendens til, at covid-19-kritikere ikke kun er blevet immune over for antisemitisk indhold online, men langt flere er også blevet tilbøjelige til at anvende antisemitiske konspirationsnarrativer som den gennemgående superteori bag krisen, uden at de nødvendigvis køber ind på en ekstremistisk ideologi. Flere mennesker kommer dermed utilsigtet til at sprede antisemitiske narrativer.¹³⁵

¹²⁸ Mahmoud, F., *Playing with religion: The Gamification of Jihad*, 22. september 2022, [url](#), s. 24

¹²⁹ Lakhani, S., *VIDEO GAMING AND (VIOLENT) EXTREMISM: An exploration of the current landscape, trends, and threats*, 2021, [url](#), s. 20

¹³⁰ EUROPOL, *Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT)*, 2021, [url](#), s. 78

¹³¹ ADL, *This is Not a Game: How Steam Harbors Extremists*, 29. april 2020, [url](#); RAN Policy Support Training Programme (Prevent) on *Conspiracy narratives in times of crisis: case studies from during and 'after' the pandemic*, webinar, 30. november 2022

¹³² ADL, *This is Not a Game: How Steam Harbors Extremists*, 2020, [url](#)

¹³³ Koehler, D. et al. *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*. *Political Psychology*, 2022, s. 422

¹³⁴ Rose, H., *Pandemic Hate: COVID-related Antisemitism and Islamophobia, and the Role of Social Media*, 2021, [url](#), s. 17

¹³⁵ RAN Policy Support Training Programme (Prevent) on *“Conspiracy narratives in times of crisis: case studies from during and ‘after’ the pandemic”*, webinar den 30. november 2022; Rose, H., *Pandemic Hate: COVID-related Antisemitism and Islamophobia, and the Role of Social Media*, 2021, [url](#), s. 17

Forskere peger således entydigt på, at antisemitiske narrativer og højreekstremistiske ideologier flourer i online gamingmiljøer, og at ekstremisterne opererer der også. Der er dog ikke noget entydigt svar på, hvorvidt ekstremisternes tilstedeværelse på disse platforme er for at sprede deres budskaber og rekruttere nye medlemmer, eller om de også er optaget af gaming-aktiviteten og det sociale liv i sig selv.¹³⁶ Noget kunne tyde på, at ekstremister i højere grad befinder sig i gaming- og kommunikationsmiljøerne for at nyde gavn af privatliv, anonymitet og mindre overvågning – og for at styrke eksisterende fællesskaber.¹³⁷ Dermed bliver interaktiviteten mellem spillere fremfor spil-indholdet samlingspunktet, hvor personer med samme overbevisning kan bekræfte hinanden i deres fælles værdier.¹³⁸ Gaming muliggør således en kontekst, hvor radikaliserede og ikke-radikaliserede indledningsvist kan mødes uformelt omkring en fælles (apolitisk) fritidsinteresse – fx et specifikt spil. Dette skaber flydende og dynamiske sociale netværk, som kan udvikle sig til dybere relationer, der går ud over en specifik gruppes grænser. Noget tyder på, at flere voldelige højreekstremistiske aktører i stigende grad kommer fra sådanne flydende netværk, hvor der ikke har været en forudgående formel tilknytning til en organiseret højreekstremistisk gruppering.¹³⁹ Angrebene på Christchurch og i Halle beskrives blandt andet som eksempler, hvor terroristernes radikaliseringsproces udsprang af deres involvering i flydende netværk i gamingmiljøerne (blandt andet Twitch), som var præget af stærkt ekstremistiske holdninger.¹⁴⁰

Denne udvikling er også defineret som *hive terrorism*,¹⁴¹ hvor kombinationen af flere faktorer spontant kan mobilisere ligesindede individer fra disse flydende netværk til voldelige handlinger. Der peges på, at forskellige anledninger (covid-19-pandemien, valget i USA, flygtningekriser), forbruget af ekstremistiske subkulturelle produkter (musik, videoer og tekst) kombineret med en social interaktion (online eller offline) med radikaliserede individer eller miljøer, præget af fx antisemitisk, racistisk og misogyn ideologi eller konspirationsteori, potentielt kan gøde jorden for såkaldt *hive terrorism*. Et eksempel på *hive terrorism* er angrebet på Capitol Hill i USA i 2021, hvor over halvdelen af de anholdte urostiftere hverken var knyttet til en ekstremistisk gruppe eller til nogen af de andre, der deltog i angrebet.¹⁴² Flere

¹³⁶ Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, Political Psychology, 2022, s. 431

¹³⁷ Lakhani, S., *VIDEO GAMING AND (VIOLENT) EXTREMISM: An exploration of the current landscape, trends, and threats*, 2021, [url](#), s. 11; Robinson, N. og Whittaker, J., *Playing for Hate? Extremism, Terrorism, and Videogames*, 2021, [url](#), s. 3; Davey, J., *Gaming and Extremism: Gamers who hate*, 12. august 2021, [url](#), s. 9

¹³⁸ Robinson, N. og Whittaker, J., *Playing for Hate? Extremism, Terrorism, and Videogames*, 2021, [url](#), s. 3; Davey, J., *Gaming and Extremism: Gamers who hate*, 12. august 2021, [url](#), s. 3

¹³⁹ Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, Political Psychology, 2022, s. 424

¹⁴⁰ Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, Political Psychology, 2022, s. 424; Lakhani, S., *VIDEO GAMING AND (VIOLENT) EXTREMISM: An exploration of the current landscape, trends, and threats*, 2021, [url](#), s. 8

¹⁴¹ Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, Political Psychology, 2022, s. 424

¹⁴² Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, Political Psychology, 2022, s. 424

af disse aktører brugte tjenesten Discord til både at planlægge begivenheden, udbrede budskabet og sprede højreekstremistisk propaganda.¹⁴³

¹⁴³ Lakhani, S., *VIDEO GAMING AND (VIOLENT) EXTREMISM: An exploration of the current landscape, trends, and threats*, 2021, [url](#), s. 8

10 Hybride ekstremismeformer

Studier viser, at antisemitisme er et bindeled på tværs af ideologier, hvor det jødiske fjendebillede er det centrale ideologiske fællestræk.¹⁴⁴ Det ideologiske overlap muliggør at skifte ideologi eller tilslutte sig to ideologier samtidig, da det antisemitiske fællestræk ignorerer de selvmodsigende aspekter, der måtte være mellem de to ideologier.¹⁴⁵ Hadet mod jøder bliver dermed vigtigere end de to bevægelsers ideologiske forskelle.¹⁴⁶

10.1 Aktører og miljøer

Forskere har de seneste år observeret hybridfænomenet primært mellem højreekstremer og ekstreme islamistiske miljøer. På nuværende tidspunkt tager sammensmeltningen af de fænomener særligt afsæt i højreekstremer miljøer.¹⁴⁷ Dog er hybridisering et bredere fænomen, der bevæger sig ud over disse to ideologier.¹⁴⁸ Denne sammensmeltning kommer fx til udtryk på neonazistiske online platforme, som deler billeder, der glorificerer salafi-jihadisme.¹⁴⁹ Brugen af jihadi-relateret indhold i den visuelle kommunikation handler både om at formidle overlappen mellem de to ideologier, udvise respekt for den salafi-jihadistiske bevægelse og tilskynde til terrorisme og vold.¹⁵⁰ Ekstreme islamistiske fora er også begyndt at anvende det ekstreme højres visuelle sprog.¹⁵¹

10.2 Sammensmeltning af ideologier

Mens interaktionen mellem forskellige ideologiske fløje ikke er et nyt fænomen, har de seneste års digitale kommunikation dog skabt nye måder, hvorpå kulturel og/eller æstetisk påvirkning, kontekst, teknologisk brug og sociale rum sammensættes og sammenblandes på tværs af ideologiske ståsteder.¹⁵² Således opstår og interagerer forskellige sub-ideologier i fx chatrum,

¹⁴⁴ Argentino, M-A., et al., "One Struggle": Examining Narrative Syncretism between Accelerationists and Salafi-Jihadists, 2022, [url](#), s. 25; Koehler, D., *Switching Sides: Exploring Violent Extremist Intergroup Migration Across Hostile Ideologies*, Political Psychology, 2020, s. 506

¹⁴⁵ Gartenstein-Ross D. og Blackman, M., *Fluidity of the Fringes: Prior Extremist Involvement as a Radicalization Pathway*, Studies in Conflict and Terrorism, 2022, s. 560

¹⁴⁶ Gartenstein-Ross D. og Blackman, M., *Fluidity of the Fringes: Prior Extremist Involvement as a Radicalization Pathway*, Studies in Conflict and Terrorism, 2022, s. 563

¹⁴⁷ Bellaiche, J., *Connecting the Fringes: Neo-Nazi Glorification of Salafi-Jihadi Representations Online*, 2021, [url](#)

¹⁴⁸ Gartenstein-Ross D. og Blackman, M., *Fluidity of the Fringes: Prior Extremist Involvement as a Radicalization Pathway*, Studies in Conflict and Terrorism, 2022, s. 556; Koehler, D., *Switching Sides: Exploring Violent Extremist Intergroup Migration Across Hostile Ideologies*, Political Psychology, 2020

¹⁴⁹ Bellaiche, J., *Connecting the Fringes: Neo-Nazi Glorification of Salafi-Jihadi Representations Online*, 2021, [url](#)

¹⁵⁰ Bellaiche, J., *Connecting the Fringes: Neo-Nazi Glorification of Salafi-Jihadi Representations Online*, 2021, [url](#)

¹⁵¹ Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, ISD, 2021, [url](#), s. 7

¹⁵² Veilleux-Lepage, Y. D., Daymon, C., og Archambault, E., *Learning from foes: how racially and ethnically motivated violent extremists embrace and mimic Islamic state's use of emerging technologies*, Global Network on Extremism & Technology, 2022, [url](#), s. 15-18; Criezis, M. og Hughes, B., *Erstwhile Allies and Community Convergence: A Preliminary Study of Online Interactions Between Salafi-Jihadists and White Supremacists*, 2021, [url](#)

hvor de debatterer og lærer fra hinanden.¹⁵³ Et eksempel på det er salafi-jihadister og højreekstremister, der tager del i det samme chatrum og udveksler ideer.

Visse højreekstreme grupper er blevet opmærksomme på, at de deler fællestræk med jihadisterne i deres fælles had til jøder. Denne erkendelse er blevet manifesteret i memes og online propaganda. Nogle grupper støtter også islamistiske militante organisationer som Hamas, da de betragtes som en gruppe, der beskytter deres race og deres land mod den jødiske besættelse i form af Israel.¹⁵⁴ Derudover er brugen af termer som "white jihad", "white sharia" og "vantrø" eksempler på former for sammensmeltning i propaganda, hvor det ekstreme højre har ladet sig inspirere af salafi-jihadi materiale, teknikker, organiseringsformer og kommunikations- og rekrutteringsstrategier.¹⁵⁵ Ligeledes er der eksempler på, at antisemitiske memes og ekstremt indhold fra højreekstreme kanaler deles i de yderliggående salafi-jihadistiske kanaler, hvor begge grupperes had mod jøder således bliver fremhævet.¹⁵⁶

10.4 Tilgange og begreber

Hybridekstremismens sammenblanding af positioner og verdenssyn har også medført en række nye forskningsmæssige begreber. Essensen i disse er at beskrive enten den proces eller det resultat, som sammensmeltningen af positioner indebærer. Samtidig forsøger de også at indfange den dynamik eller modsætning, der opstår, når tilsyneladende dogmatiske og forskelligartede positioner forandres og gøres modulérbare. Man kan således se nedenstående begreber som forskellige net, der indfanger de forskellige karakteristika ved disse komplekse fænomener.

Foranderlig tilslutning: Begrebet *fringe fluidity* eller *side switching* bliver brugt til at referere til tilfælde, hvor individer skifter en ekstremismeform ud med en anden eller tilslutter sig flere ideologier samtidig.¹⁵⁷ Her skaber tilslutningen til én form for ekstremisme vejen ind i en anden form for ekstremisme. Det forekommer hovedsagligt i de tilfælde, hvor aktører identificerer et ideologisk overlap mellem ellers forskelligartede ekstremismegrupper.¹⁵⁸ Antisemitisme ses her som et væsentligt kryds-ideologisk mødested.¹⁵⁹ Med andre ord skal disse aktørers

¹⁵³ Criezis, M. og Hughes, B., *Erstwhile Allies and Community Convergence: A Preliminary Study of Online Interactions Between Salafi-Jihadists and White Supremacists*, 2021, [url](#)

¹⁵⁴ Argentino, M-A., et al., "One Struggle": Examining Narrative Syncretism between Accelerationists and Salafi-Jihadists, 2022, [url](#), s. 25

¹⁵⁵ Criezis, M., *Intersections of Extremism: White Nationalist/Salafi-Jihadi Propaganda Overlaps and Essentialist Narratives about Muslims*, Journal of Education in Muslim Societies, 2020, s. 91-92; CST, 'White Jihad': Jack Renshaw's Journey From A Far Right Student To Would-Be Terrorist, 2020, [url](#), s. 12

¹⁵⁶ Criezis, M. og Hughes, B., *Erstwhile Allies and Community Convergence: A Preliminary Study of Online Interactions Between Salafi-Jihadists and White Supremacists*, 2021, [url](#)

¹⁵⁷ Gartenstein-Ross D. og Blackman, M., *Fluidity of the Fringes: Prior Extremist Involvement as a Radicalization Pathway*, Studies in Conflict and Terrorism, 2022; Koehler, D., *Switching Sides: Exploring Violent Extremist Intergroup Migration Across Hostile Ideologies*, Political Psychology, 2020

¹⁵⁸ Gartenstein-Ross D. og Blackman, M., *Fluidity of the Fringes: Prior Extremist Involvement as a Radicalization Pathway*, Studies in Conflict and Terrorism, 2022, s. 557

¹⁵⁹ Koehler, D., *Switching Sides: Exploring Violent Extremist Intergroup Migration Across Hostile Ideologies*, Political Psychology, 2020, s. 506

tilslutning til en ekstremismeform ses som foranderlig og flydende og er altså ikke et endeligt ideologisk ståsted, men snarere en trædesten, der kan lede hen til andre ekstremismeformer.

Sammenblanding og selektiv udvælgelse: Et andet begreb er *salad bar ideologies*, der refererer til en tendens, hvor individer udvælger og sammensætter deres verdenssyn ud fra tilsyneladende forskellige og modsatrettede ideologier.¹⁶⁰ Begrebet belyser det aspekt, at ekstremister frem for at være styret af en specifik ideologisk overbevisning i stigende grad er tiltrukket af en bredere vifte af sociale og kulturelle elementer, som fremmer identitets- og fællesskabsfølelser, og som samtidig er centreret omkring en voldsforherligelse og -parathed.¹⁶¹ På trods af den ideologiske sammenblanding, der finder sted, påpeger studier også de elementer, der er gennemgående og således knudepunkter, såsom antisemitisme, misogyni, konspirationisme og nihilisme.¹⁶²

Flydende og lederløs organisering: En tredje og supplerende måde at belyse hybride ekstremismeformer er at kigge på selve organiseringsformen. Nogle forskere har i den forbindelse beskrevet denne form som post-organisering.¹⁶³ Dette begreb beskriver en tendens, hvor voldelige ekstremismebevægelser i stigende grad er blevet decentraliseret til mere flydende og uformelle grupper, der tager del i større ekstremistiske netværk. Disse kan være lederløse og deres organisering uden klar struktur og formelle beslutningsprocesser.¹⁶⁴

¹⁶⁰ Bellaïche, J., *Connecting the Fringes: Neo-Nazi Glorification of Salafi-Jihadi Representations Online*, 2021, [url](#)

¹⁶¹ The Soufan Center, *IntelBrief: The Counterterrorism Challenge of "Salad Bar" Ideologies*, 2021, [url](#)

¹⁶² The Soufan Center, *IntelBrief: The Counterterrorism Challenge of "Salad Bar" Ideologies*, 2021, [url](#); Meleagrou-Hitchens, A., et al., *Rise of the Reactionaries: Comparing the Ideologies of Salafi-Jihadism and White Supremacist Extremism*, december 2021, [url](#)

¹⁶³ Argentino, M-A., et al., *"One Struggle": Examining Narrative Syncretism between Accelerationists and Salafi-Jihadists*, 2022, [url](#), s. 5; Davey, J., Comerford, M., Guhl, J., Baldet, W., & Colliver, C., *A Taxonomy for the Classification of Post-Organisational Violent Extremist & Terrorist Content*, ISD, 2021, [url](#)

¹⁶⁴ Argentino, M-A., et al., *"One Struggle": Examining Narrative Syncretism between Accelerationists and Salafi-Jihadists*, 2022, [url](#), s. 5; Davey, J., Comerford, M., Guhl, J., Baldet, W., & Colliver, C., *A Taxonomy for the Classification of Post-Organisational Violent Extremist & Terrorist Content*, ISD, 2021, [url](#)

11 Videnshuller

Som beskrevet i handlingsplanen mod antisemitisme er formålet med videnskortlægningen at tilvejebringe et forskningsbaseret vidensgrundlag for myndighedernes indsats på området samt vurdere behovet for yderligere forskningsindsats i de kommende år. Dette kapitel adresserer sidstnævnte formål, som optegner og beskriver de meste relevante og presserende videnshuller på baggrund af ovenstående kortlægning. Videnshullerne nedenfor er ikke beskrevet i en prioriteret rækkefølge, d.v.s. der er ikke indlagt en normativ vurdering af, hvilke emner, der bør prioriteres i forhold til fremtidige indsatser. Forskellige myndigheder og øvrige relevante aktører vil have forskelligartede vidensbehov i forhold til deres målgrupper.

Kapitlet er opdelt i to dele: I første del beskriver vi de videnshuller, der er identificeret gennem videnskortlægningens tematiske kapitler. I anden del beskriver vi to tematisk relaterede videnshuller, som ofte bliver nævnt i relation til antisemitisme, men som inden for afgrænsningskriterierne af denne kortlægning ikke bliver belyst af et tilstrækkeligt antal publikationer til at kunne omfatte et kapitel i sig selv. Vi opsummerer derfor kort her, hvad de få publikationer inden for emnerne påpeger. Dertil opridser vi, hvilke åbenlyse videnshuller, der forekommer inden for både den internationale og danske forskning. Disse to temaer er venstrefløjsekstremisme og Israel-Palæstina-konflikten.

De videnshuller, der er identificeret gennem videnskortlægningen, kan opsummeres som følger:

Holocaust-benægtelse:

- Der foreligger ikke nogen aktuell forskningsbaseret viden om, hvordan den internationale stigning og udbredelse af Holocaust-benægtelse og -forvrængning specifikt ser ud i en dansk kontekst. Der er hverken kendskab til omfanget af Holocaust-benægtelse på dansksprogede sociale medie- platforme eller til dens effekt på brugerne. Særligt relevant ville det være at vide, om og hvorvidt det indgår i børn og unges daglige medieforbrug, og om der således foregår en normalisering af Holocaust-benægtelse blandt nogle befolkningsgrupper.
- Ydermere mangler der viden om, hvorvidt og hvordan Holocaust-benægtelse indgår i grooming, rekruttering og radikaliserings af nye medlemmer til ekstremistiske grupper i en dansk kontekst. I andre nabolande som Tyskland og Sverige peger forskningen på, at Holocaust-benægtelse bliver brugt i disse processer.¹⁶⁵ De lande har dog en anden historisk berøringsflade med antisemitisme, og det er derfor ikke sikkert, at denne viden kan overføres til Danmark.

¹⁶⁵ Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, Political Psychology, 2022; Askanius, T. *On frogs, monkeys, and execution memes: Exploring the humor-hate nexus at the intersection of neo-Nazi and alt-right movements in Sweden*. Television & new media, 2021, s. 147-165

Konspirationsteori:

- Mens der er blevet udarbejdet nogle undersøgelser under covid-19-pandemien om udbredelsen af konspirationsteorier blandt danskere¹⁶⁶, mangler vi viden om, hvorvidt og hvordan konspiratoriske stereotyper og antagelser har indlejret sig blandt nogle befolkningsgrupper, samt hvilke narrativer og fjendebilleder, de centrerer sig om. Dette er vigtigt at vide i forhold til udviklingen af antisemitisme i flere miljøer, da kortlægningen peger på stærke sammenhænge mellem konspirationsteoretiske og antisemitiske overbevisninger.
- Der mangler i særdeleshed viden om udbredelsen og typer af antisemitiske konspirationsteorier blandt danskere med minoritetsbaggrund samt et bredere udsnit af udsatte borgere.

Højreekstremisme:

- Vi mangler systematisk viden og overblik over, hvordan siege-kultur har sat sit præg på organisering, af højreekstremistiske bevægelser og grooming og radikaliserings af enkeltpersoner i Danmark. Flere nyhedsmedier har i 2023 rapporteret om sager, hvor højreekstremistisk kultur og ideologi spiller en væsentlig rolle i unges online fællesskaber,¹⁶⁷ men der er behov for forskning, der undersøger, hvordan disse sager skal forstås i en bredere geografisk, politisk og teknologisk udvikling.
- Vi kan se fra forskning i nabolande som Sverige¹⁶⁸ og Tyskland, at nye grobunde for rekruttering til højreekstremistiske grupper er i vækst, og at gaming platforme og dertil affilerede kommunikationstjenester er en del af rekrutteringskontaktfladen. Et særligt vigtigt krydsfelt er således at få belyst, hvorvidt og hvordan den mere visuelle og meme-fikserede kommunikation af neonazistisk indhold indgår og udbredes i gaming-økosystemer blandt danske brugere, herunder børn og unge samt andre udsatte målgrupper.

Ekstrem islamisme:

- Forskning i ekstreme islamisters brug af sociale medier og af videospil i rekruttering og radikaliserings-øjemed er stadig stærkt begrænset i både en international og dansk kontekst. Ydermere foregår udviklingen på disse platforme så hurtigt, at viden hurtigt forældes. Der er derfor brug for nye undersøgelser, der giver et bedre aktuelt

¹⁶⁶ Bengtsson, M. et al., *Konspirationsteorier under COVID-19-pandemien i Danmark*, 15. november 2021, [url](#)

¹⁶⁷ Fx Espersen, I. N. og Kristensen, M. *Radikalisering på teenageværelset: I tre måneder fulgte vi et lukket, højreekstremt onlinefællesskab*, Information, 18. marts 2023; Espersen, I. N. og Kristensen, M. *Antisemitiske budskaber fra amerikanske højreradikale deles online blandt danske unge*, Information, 8. april 2023; DR, *To drenge på 15 og 16 terrorsigtet for at lade sig hvere til voldelig nynazistisk gruppe*, 7. april 2022, [url](#)

¹⁶⁸ Askanius, T., *Women in the Nordic Resistance Movement and their online media practices: between internalised misogyny and "embedded feminism"*, *Feminist Media Studies*, 2022, s. 1763 – 1780

vidensgrundlag om, hvorvidt og hvordan danske ekstreme islamister gør brug af sociale medier.

- Særligt relevante fokuspunkter kan være internationale påvirkninger og tendensers betydning for danske islamister; krydsbestøvningen mellem højreekstremer og militant islamistiske online miljøer samt rekruttering og radikaliseringsproces på gaming-området.

Antimyndighed:

- Der mangler generelt viden om, hvordan udbredelsen af og opbakningen til antimyndighedsnarrativer kobler sig til antisemitisme i en dansk kontekst. Fra den internationale forskning ses gentagne radikaliseringsforløb og -udtryk, hvor antimyndighed og antisemitisme har overlappende og gensidigt forstærkende påvirkning. Et tydeligt eksempel er Reichsbürger Bewegung i Tyskland, hvor en række ledende medlemmer blev anholdt i december 2022.¹⁶⁹ Et andet markant eksempel er stormløbet på den amerikanske kongres 6. januar 2021.¹⁷⁰ Det synes derfor vigtigt at vide, hvorvidt og hvordan disse narrativer og bevægelser tager sig ud i en dansk kontekst, og hvilken rolle antisemitisme spiller i denne proces.
- Et væsentligt spørgsmål, der bør undersøges, er, hvorvidt og hvordan antimyndighedsnarrativer og -organisering udnyttes til at legitimere voldelige handlinger.

Gaming:

- Krydsfeltet mellem gaming, voldelig ekstremisme og antisemitisme er endnu et underbelyst felt i både international og dansk forskning. Mens der som nævnt er bred enighed om, at gamingmiljøer i høj grad har påvirket og formet den nuværende højreekstremistiske kultur, er der ikke enighed om, hvorvidt spil i sig selv eller gamingmiljøerne gør brugere mere modtagelige over for radikaliserings- og antisemitiske holdninger.¹⁷¹ Ydermere er det relevant at undersøge, hvilke målgrupper der tiltrækkes af bestemte gamingmiljøer og -platforme.
- Der mangler særligt empirisk viden om, hvilken rolle online gaming med rod i antisemitisk had har i radikaliseringsprocesser, og hvorvidt gaming bruges som bevidst radikaliseringsstrategi af højreekstremister. Dertil kommer, at de få studier, der er lavet de seneste år, tager afsæt i udenlandsk kontekst (England, USA og Tyskland) og overførbareheden til en dansk kontekst er endnu ikke videnskabeligt og opdateret.

Hybridekstremisme:

- Sammenkoblingen af flere til tider ideologisk modsatrettede ekstremismeformer er et endnu uberørt forskningsfelt i Danmark. Det er uvist, om dette skyldes, at fænomenet

¹⁶⁹ Guhl, J. og Hammer, D., *The Reichsbürger Movement*, ISD, 2022, [url](#)

¹⁷⁰ Riggelman, D. et al, *Violent Actors and Ideologies Behind the Events of January 6, 2021, 2022*, [url](#)

¹⁷¹ Davey, J., *Gaming and Extremism: Gamers who hate*, 12. august 2021, [url](#), s. 4

ikke er udbredt i en dansk kontekst og derfor ikke er blevet undersøgt systematisk, eller om den relevante viden blot endnu ikke er blevet offentliggjort.

- Det kunne være relevant at undersøge, om betingelserne for udvikling af hybridekstremisme også er tilstede i Danmark, om hvilke målgrupper, der synes i fare for en radikalisering inden for disse kontekster, og hvilke eventuelle påvirkninger det kan have på de respektive miljøer, hvis et sådan fænomen breder sig.

Venstreekstremisme og Israel-Palæstina-konflikten

I krydsfeltet antisemitisme og venstreekstremisme er der inden for de sidste tre år udgivet et meget begrænset antal publikationer. I videnskortlægningens indledende afdækningsfaser identificerede vi fire videnskabelige publikationer relateret til dette emne, hvoraf kun to er baseret på nye empiriske data,¹⁷² mens de øvrige to er teoretiske analyser om dette krydsfelt og derfor unkladet. De to førnævnte publikationer behandler venstrefløjantisemitisme inden for rammerne af hadtale og –værdier, men ikke med fokus på og analyse af relationen til ekstremisme og radikalisering. Dette fokus flugter med CTA's vurdering af, at truslen om venstrefløjsterrorisme i Danmark på nuværende tidspunkt er af en begrænset karakter.¹⁷³ Der mangler således forskning og nye data om bl.a. den antisemitiske konspiratoriske påvirkning på venstreekstremisme under covid-19-pandemien, og hvordan hybrid-ekstremistiske tendenser påvirker og forandrer fjendebilleder og mobiliseringsformer blandt venstreekstreme aktører. Dette krydsfelt kunne være relevant at undersøge indenfor bl.a. klima- og miljøekstremisme, hvor venstre- og højreekstreme aktører potentielt kan finde sammen om fælles fjendebilleder og mål.¹⁷⁴

Mens diskussioner om antisemitisme og Israel-Palæstina-konflikten fylder en del på sociale medier og i nyhedsspalterne, er der ikke mange empirisk-baserede forskningspublikationer, der er blevet udgivet på området inden for de sidste tre år, og særligt ikke med et ekstremistisk og/eller radikaliseringsperspektiv. Emnet er i høj grad blevet en del af spørgsmålet vedrørende venstrefløjantisemitisme og grænsedragningen mellem antisemitisme og antizionisme, legitim og illegitim Israel-kritik.¹⁷⁵ Flere studier i kortlægningen påpeger, hvordan antisemitiske

¹⁷² Hersh, E. og Royden, L., *Antisemitic Attitudes Across the Ideological Spectrum*, Political research quarterly, 2022; Lenz, C. og Geelmuyden, L. V., *The Gaarder Debate Revisited Drawing the Demarcation Line between Legitimate and Illegitimate Criticism of Israel*, i: Hoffmann, C. & Moe, V. (red). *The Shifting Boundaries of Prejudice. Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway*. Scandinavian University Press, 2020.

¹⁷³ CTA, *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, marts 2022, [url](#)

¹⁷⁴ Farinelli, F og Marinone, L., *Contemporary Violent Left-wing and Anarchist Extremism (VLWAE) in the EU: Analysing Threats and Potential for P/CVE*, RAN, 2021, [url](#); Hughes, B., Jones, D., & Amarasingam, A., *Ecofascism: An Examination of the Far-Right/Ecology Nexus in the Online Space*. *Terrorism and Political Violence*, 2022, s. 997-1023; Babcock, H. M., *The Current Role of the Environment in Reinforcing Acts of Domestic Terrorism*, 2020

¹⁷⁵ Lenz, C. og Geelmuyden, L. V., *The Gaarder Debate Revisited Drawing the Demarcation Line between Legitimate and Illegitimate Criticism of Israel*, i: Hoffmann, C. & Moe, V. (red). *The Shifting Boundaries of Prejudice. Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway*. Scandinavian University Press, 2020; Hersh, E. og Royden, L., *Antisemitic Attitudes Across the Ideological Spectrum*, Political research quarterly, 2022, s. 1

konspirationer om jøder og jødernes magt i verden bliver relateret til staten Israel og vice versa.¹⁷⁶ Ifølge disse studier ser man på tværs af konspirationsteorier, hvordan Israel bliver brugt identisk med den tilsyneladende dominerende jødiske elite, der trækker i alle de væsentligste tråde, og således skaber et antisemitisk fjendebillede, der rækker ud over rammerne for legitim kritik af israelsk politik. Ud fra den nuværende forskning foreligger der ikke systematisk overblik over eller forståelse af, hvem der anvender denne form for antisemitisme, og hvordan de gør det. Ydermere mangler der også ny forskning, der belyser hvordan denne form for konspiratorisk antisemitisme har manifesteret og udviklet sig under og efter covid-19-pandemien.

¹⁷⁶ Rickenbacher, D., *The Centrality of Anti-Semitism in the Islamic State's Ideology and Its Connection to Anti-Shiism*, 2019; Rathje, J., "Money Rules the World, but Who Rules the Money?" *Antisemitism in post-Holocaust Conspiracy Ideologies i: Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds: An End to Antisemitism!*, 2021

Litteraturliste

- ADL, *Feuerkrieg Division*, 10.07.2019; www.adl.org/resources/backgrounder/feuerkrieg-division-fkd, tilgået den 15. december 2022
- ADL, *Free to Play? Hate, Harassment, and Positive Social Experiences in Online Games*, <https://www.adl.org/free-to-play>, tilgået den 20. november 2022
- ADL, *Hate Is No Game: Hate and Harassment in Online Games*, 2022, <https://www.adl.org/resources/report/hate-no-game-hate-and-harassment-online-games-2022>, tilgået den 9. december 2022
- ADL, *This is Not a Game: How Steam Harbors Extremists*, 2020, <https://www.adl.org/steamextremism>, tilgået den 20. november 2022
- AKVAH, *Antisemitiske hændelser i Danmark i 2020*, u.å., <https://mosaiske.dk/wp-content/uploads/akvah-2020.pdf>, tilgået 1. februar 2023
- Allington, D., Buarque, B. L. og Flores, D.B., *Antisemitic conspiracy fantasy in the age of digital media: Three 'conspiracy theorists' and their YouTube audiences*, *Language and literature*, volume 30, no. 1, 2021, s. 78-102
- Anklagemyndigheden, *Udsat for en hadforbrydelse?* u.å., <https://anklagemyndigheden.dk/da/udsat-for-en-hadforbrydelse>, tilgået den 16. december 2022
- Argentino, M-A., et al., *"One Struggle": Examining Narrative Syncretism between Accelerationists and Salafi-Jihadists*, ICSR, 2022, <https://icsr.info/wp-content/uploads/2022/01/ICSR-Report-One-Struggle-Examining-Narrative-Syncretism-between-Accelerationists-and-Salafi%E2%80%91Jihadists.pdf>, tilgået den 9. december 2022
- Askanius, T., *On frogs, monkeys, and execution memes: Exploring the humor-hate nexus at the intersection of neo-Nazi and alt-right movements in Sweden*. *Television & new media*, volume 22, no. 2, 2021, s. 147-165
- Askanius, T., *Women in the Nordic Resistance Movement and their online media practices: between internalised misogyny and "embedded feminism"*, *Feminist Media Studies*, volume 22, no. 7, 2022, s. 1763 – 1780
- Ayad, M., *Islamogram: Salafism and Alt-Right Online Subcultures*, ISD (International Institute for Strategic Dialogue), 2021, <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2021/11/Islamogram.pdf>, tilgået den 16. december 2022
- Babcock, H, M., *The Current Role of the Environment in Reinforcing Acts of Domestic Terrorism*, *Virginia Environmental Law Journal*, volume 38, no 2, s. 207-231

Baffa, R.C. et al., *Defining and understanding the next generation of Salafi-Jihadis*. Defence Technical Research Center, 2019, <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE341.html>, tilgået den 20. december 2022

Bardi, J., *The Good, the Bad and the Algorithm: Navigating antisemitism on TikTok*, Moment, 2023, <https://momentmag.com/antisemitism-tiktok/>, tilgået den 1. april 2023

Bauer, Y., *Creating a "Useable" Past: On Holocaust Denial and Distortion*, Israel Journal of Foreign Affairs, 2020, s. 209-227

Bellaiche, J., *Connecting the Fringes: Neo-Nazi Glorification of Salafi-Jihadi Representations Online*, Global Network on Extremism & Technology, 24. august 2021, <https://gnet-research.org/2021/08/24/connecting-the-fringes-neo-nazi-glorification-of-salafi-jihadi-representations-online/>, tilgået den 28. november 2022

Bengtsson, M. et al., *Konspirationsteorier under COVID-19-pandemien i Danmark*, 2021, https://rucforsk.ruc.dk/ws/portalfiles/portal/79593467/DP_White_Paper_Conspiracy_theories_A4_DK_Opslag.pdf, tilgået den 28. november 2022

Bjørge, T. og Braddock, K., *Anti-Government Extremism: A New Threat?*, 2022, <https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/customsites/perspectives-on-terrorism/2022/issue-6/pot-xvi-6-a1-intro.pdf>; tilgået 17. marts 2023

Bjørge, T. og Ravndal, J., *Extreme-Right Violence and Terrorism: Concepts, Patterns, and Responses*, International Centre for Counter-Terrorism – The Hague, 2019, <https://www.icct.nl/publication/extreme-right-violence-and-terrorism-concepts-patterns-and-responses>, tilgået den 1. April 2023

Blutinger; Jeffrey C., *A New Protocols: Kevin MacDonald's Reconceptualization of Antisemitic Conspiracy Theory*, Antisemitism Studies, volume 5, no. 1, 2021, s. 4-43

Bousquet, A., *Complexity theory and the War on Terror: understanding the self-organising dynamics of leaderless jihad*, Journal of International Relations and Development, volume 15, no. 3, 2012

Bronner, E., *Conspiracy Fetishism, Community, and the Antisemitic Imaginary Stephen*, Antisemitism Studies, Volume 4, No. 2, 2020

Byford, J., *"Conspiracy Theories" i: Key Concepts in the Study of Antisemitism*, Palgrave Macmillian, London, 2021

Center for Countering Digital Hate, *Failure to Protect: How tech giants fail to act on user reports of antisemitism*, 2021, <https://counterhate.com/wp-content/uploads/2022/05/Failure-to-Protect.pdf>, tilgået den 15. marts 2023

Cohen, K., Kaati, L. og Pelzer, B., *Antisemitism in social media: conspiracies, stereotypes, and holocaust denial*, FOI-R--5198, 2021, https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiRobGn3Ir8AhUnSfEDHeHIAoAQFnoECAkQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.foi.se%2Frest-api%2Freport%2FFOI-R--5198--SE&usg=AOvVaw06ozWwCat_V1ADsoYglcki, tilgået den 16. december 2022

Cosentino, G., *From Pizzagate to the Great Replacement: The Globalization of Conspiracy Theories*, i: *Social Media and the Post-Truth World Order*, Palgrave Macmillan, London, 2020, s. 59-86

Crawford, B., *Sleeping with the Enemy: Sex, Sexuality and Antisemitism in the Extreme Right*, ICSR, 2022, <https://icsr.info/wp-content/uploads/2022/06/ICSR-Report-Sleeping-with-the-Enemy-Sex-Sexuality-and-Antisemitism-in-the-Extreme-Right.pdf>, tilgået den 28. november 2022

Crawford, B. et al., *Memetic irony and the promotion of violence within chan cultures*, 2020, <https://crestresearch.ac.uk/projects/promotion-of-violence-within-chan-cultures/>, tilgået den 21. december 2022

Criezis, M., *Intersections of Extremism: White Nationalist/Salafi-Jihadi Propaganda Overlaps and Essentialist Narratives about Muslims*, *Journal of Education in Muslim Societies*, Volume 2, No. 1, 2020

Criezis, M. og Hughes, B., *Erstwhile Allies and Community Convergence: A Preliminary Study of Online Interactions Between Salafi-Jihadists and White Supremacists*, *Global Network on Extremism and Technology*, 31. august 2021, <https://gnet-research.org/2021/08/31/erstwhile-allies-and-community-convergence-a-preliminary-study-of-online-interactions-between-salafi-jihadists-and-white-supremacists/>, tilgået den 9. december 2022

Community Security Trust (CST), *'White Jihad': Jack Renshaw's Journey From A Far Right Student To Would-Be Terrorist*, 2020, <https://cst.org.uk/data/file/6/0/Jack%20Renshaw%20-%20White%20Jihad.1589376409.pdf>, tilgået den 1. april 2023

Center for terror analyse (CTA), *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, marts 2022, <https://pet.dk/-/media/mediefiler/pet/dokumenter/analyser-og-vurderinger/vurdering-af-terrortruslen-mod-danmark/vurdering-af-terrortruslen-mod-danmark-2022.pdf>, tilgået den 21. november 2022

Davey, J., *Gaming and Extremism: Gamers who hate*, ISD (International Institute for Strategic Dialogue), 2021, <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2021/08/01-gaming-report-intro.pdf>, tilgået den 21. november 2022

Davey, J., Comerford, M., Guhl, J., Baldet, W., & Colliver, C., *A Taxonomy for the Classification of Post-Organisational Violent Extremist & Terrorist Content*, ISD, 2021, <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2021/12/A-Taxonomy-for-the-Classification-of-Post-Organisational-Violent-Extremist-Terrorist-Content.pdf>, tilgået den 1. April 2023

Davis, M. *After Christchurch: Alt-right Discourse and Ideology in Australia and the Platformisation of Extremism*, *Journal of Intercultural Studies*, 2022, s. 5

Danmarks Radio (DR), *To drenge på 15 og 16 terrorsigtet for at lade sig hverve til voldelig nynazistisk gruppe*, 7. april 2022, <https://www.dr.dk/nyheder/indland/drenge-paa-15-og-16-sigtet-hverve-til-terror>, tilgået den 12. december 2022

Dyrendal, A., *Conspiracy beliefs about Jews and Muslims in Norway. The Shifting Boundaries of Prejudice: Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway*, 2020

Ekman, M., *The great replacement: Strategic mainstreaming of far-right conspiracy claims*. *Convergence*, 2022, <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/13548565221091983>, tilgået den 1. december 2022

European Observatory of Online Hate (EOOH), RAN presentation, 29. september 2022

Espersen, I. N. og Kristensen, M. *Radikalisering på teenageværelset: I tre måneder fulgte vi et lukket, højreekstremt onlinefællesskab*, *Information*, 18. marts 2023, <https://www.information.dk/moti/2023/03/radikalisering-paa-teenagevaerelset-tre-maaneder-fulgte-lukket-hoejreekstremt-onlinefaellesskab>, tilgået den 20 maj 2023

Espersen, I. N. og Kristensen, M. *Antisemitiske budskaber fra amerikanske højreradikale deles online blandt danske unge*, *Information*, 8. april 2023

EU CounterTerrorism Coordinator, *Online gaming in the context of the fight against terrorism*, Council of the European Union, 2020, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9066-2020-INIT/en/pdf>, tilgået den 16. november 2022

EU-Kommissionen, *TOWARDS AN EU FREE FROM ANTISEMITISM: EU Strategy on Combating Antisemitism and Fostering Jewish Life (2021-2030)*, 2021, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination-0/racism-and-xenophobia/combating-antisemitism/eu-strategy-combating-antisemitism-and-fostering-jewish-life-2021-2030/about-eu-strategy_en, tilgået den 9. december 2022

European Union Agency for Fundamental Rights; *Overview of Antisemitic Incidents Recorded in the European Union*, 2022, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-antisemitism-overview-2011-2021_en.pdf, tilgået den 9. december 2022

EUROPOL, *Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT)*, 2021, https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/tesat_2021_0.pdf, tilgået den 16. november 2022

Farinelli, F og Marinone, L., *Contemporary Violent Left-wing and Anarchist Extremism (VLWAE) in the EU: Analysing Threats and Potential for P/CVE*, RAN 2021, https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2021-11/ran_vlwae_in_the_eu_analysing_threats_potential_for_p-cve_112021_en.pdf, tilgået den 10. maj, 2023

Finkelstein, J. et al. *ANTISEMITIC DISINFORMATION: A Study of the Online Dissemination of Anti-Jewish Conspiracy Theories*, Network Contagion research institute, 2020, <https://networkcontagion.us/reports/antisemitic-disinformation-a-study-of-the-online-dissemination-of-anti-jewish-conspiracy-theories/>, tilgået 1. april 2023

Finkelstein, J. et al., *#Tweertakeover: How the Musk Acquisition Became a Launchpad for Gen-Z Neo-Nazis, Ye, and Widespread Antisemitism*, Network Contagion Research Institute, 2023, https://networkcontagion.us/wp-content/uploads/CAM_Musk-Ye-Groypers_1.26.23_v2.pdf; tilgået den 10. april 2023

Gartenstein-Ross D. og Blackman, M., *Fluidity of the Fringes: Prior Extremist Involvement as a Radicalization Pathway*, Studies in Conflict and Terrorism, Volume 45, No. 7, 2022

Guhl, J. og Comerford, M., *Understanding the Salafi Online Ecosystem: A Digital Snapshot*, 16. november 2021, <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2021/11/Snapshot-study.pdf>, tilgået den 9. december 2022

Guhl, J. og Davey, J., *Hosting the 'Holohoax': A snapshot of Holocaust denial across social media*. The Institute for Strategic Dialogue (ISD), 2020, <https://www.isdglobal.org/isd-publications/hosting-the-holohoax-a-snapshot-of-holocaust-denial-across-social-media/>, tilgået den 21. november 2022

Guhl, J. og Hammer, D., *The Reichsbürger Movement*, ISD, 2022, <https://www.isdglobal.org/explainers/the-reichsburger-movement-explainer/>, tilgået den 1. april 2023

Gunz, H. og Schaller, I., *Antisemitic Narratives on YouTube and Telegram as Part of Conspiracy Beliefs about COVID-19*. Antisemitism on Social Media. Routledge, 2022

Hersh, E. og Royden, L., *Antisemitic Attitudes Across the Ideological Spectrum*, Political research quarterly, 2022

Hughes, B., Jones, D., & Amarasingam, A., *Ecofascism: An Examination of the Far-Right/Ecology Nexus in the Online Space*, *Terrorism and Political Violence*, volume 34, no. 5, 2022, s. 997-1023

Imhoff R., *Beyond (Right-Wing) Authoritarianism: Conspiracy Mentality as an Incremental Predictor of Prejudice* i: *The Psychology of Conspiracy*, red. Bilewicz, M., Cichocka, A. og Soral, W., Routledge, 2015

International Institute for Strategic Dialogue (ISD), B'nai B'rith International og UNESCO, *Online Antisemitism: A Toolkit for Civil Society*, 2022, <https://www.isdglobal.org/isd-publications/online-antisemitism-a-toolkit-for-civil-society/>, tilgået den 5. december 2022

International Institute for Strategic Dialogue (ISD), *The New World Order*, 2022, <https://www.isdglobal.org/explainers/new-world-order-explainer/>, tilgået den 16. november 2022

International Institute for Strategic Dialogue (ISD), *The Rise of Antisemitism Online During the Pandemic: A Study of French and German Content*, 2021, <https://www.isdglobal.org/isd-publications/the-rise-of-antisemitism-during-the-pandemic/>, tilgået den 16. november 2022

Ismail, E., *The Antisemitic Origins of Islamist Violence: A Study of the Muslim Brotherhood and the Islamic State*, Uppsala University, 2022, <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1650054/FULLTEXT01.pdf>, tilgået den 20. december 2022

Jackson, P., *Transnational Neo-Nazism in the USA, United Kingdom and Australia*, GW Program on Extremism, 2020, <https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs2191/f/Jackson%20-%20Transnational%20neo%20Nazism%20in%20the%20USA%2C%20United%20Kingdom%20and%20Australia.pdf>, tilgået den 16. november 2022

Johnson, B. og Feldman, M., *Siege Culture After Siege: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine*, ICCT, 2021, <https://icct.nl/app/uploads/2021/07/siege-culture-neo-nazi-terrorist-doctrine.pdf>, tilgået den 24. november 2022

Justitsministeriet, *Regeringens handlingsplan mod antisemitisme*, 2022, <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2022/01/Antisemitisme-handlingsplan.pdf>, tilgået den 1. november 2022

Koehler, D., *Switching Sides: Exploring Violent Extremist Intergroup Migration Across Hostile Ideologies*, *Political Psychology*, volume 41, no. 3, 2020, s.499-515

Koehler, D. et al., *From Gaming to Hating: Extreme-Right Ideological Indoctrination and Mobilization for Violence of Children on Online Gaming Platforms*, *Political Psychology*, 2022

Kofta, M., Soral, W., & Bilewicz, M. *What breeds conspiracy antisemitism? The role of political uncontrollability and uncertainty in the belief in Jewish conspiracy*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2020, volume 118, no. 5, s. 900-918

Kriner, M., Conroy, M., Newhouse, A. og Lewis, J., *Understanding Accelerationist Narratives: The Great Replacement Theory*, GNET, 2022, <https://gnet-research.org/2022/05/30/understanding-accelerationist-narratives-the-great-replacement-theory/>, tilgået den 1. april 2023

Kruglanski, A.W. et al., *Terrorism in time of the pandemic: exploiting mayhem*, *Global Security: Health, Science and Policy*, volume 5, no. 1, 2020, s. 121-132, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23779497.2020.1832903>, tilgået den 21. marts 2023

Lakhani, S., *VIDEO GAMING AND (VIOLENT) EXTREMISM: An exploration of the current landscape, trends, and threats*, 2021, https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-02/EUIF%20Technical%20Meeting%20on%20Video%20Gaming%20October%202021%20RAN%20Policy%20Support%20paper_en.pdf, tilgået den 7. november 2022

Lenz, C. og Geelmuyden, L. V., *The Gaarder Debate Revisited Drawing the Demarcation Line between Legitimate and Illegitimate Criticism of Israel*, i: Hoffmann, C. & Moe, V. (red). *The Shifting Boundaries of Prejudice. Antisemitism and Islamophobia in Contemporary Norway*. Scandinavian University Press, 2020

Mahmoud, F., *Playing with religion: The Gamification of Jihad*, DIIS, 2022, <https://www.diis.dk/en/research/new-report-explores-the-field-between-gaming-jihadism>, tilgået 23. november 2022

Mareš, M., *Capitalising on Crises How VRWEs Exploit the COVID-19 Pandemic and Lessons for P/CVE*, 2021, https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-02/ran_capitalising_crises_how_vrwe_exploit_covid-19_pandemic_082021_en.pdf, tilgået den 14. november 2022

Marinone, L., *Covid-19, Anti-government movements and recent developments in violent left wing and anarchist extremism* i: Spotlight, COVID-19, Violent Extremism and Anti-Government Movement, 2022, https://home-affairs.ec.europa.eu/news/spotlight-covid-19-violent-extremism-and-anti-government-movements-2022-10-10_en, tilgået den 14. november 2022

Meleagrou-Hitchens, A. et al., *Rise of the Reactionaries: Comparing the Ideologies of Salafi-Jihadism and White Supremacist Extremism*, Program on Extremism, 2021, <https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs2191/f/Rise%20of%20the%20Reactionaries.pdf>, tilgået den 21. november 2022

Meleagrou-Hitchens, A. et al., *Antisemitism as an underlying precursor to violent extremism in American far-right and Islamist contexts*, 2020, <https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs2191/f/Antisemitism%20as%20an%20Underlyi>

[ng%20Precursor%20to%20Violent%20Extremism%20in%20American%20Far-Right%20and%20Islamist%20Contexts%20Pdf.pdf](#), tilgået den 21. november 2022

Mulhall, J., *Antisemitism in the digital age: online anti-Semitic hate, Holocaust denial, conspiracy ideologies and terrorism in Europe*, Amadeu Antonio Stiftung, Expo Foundation and Hope not Hate, 2021, <https://www.amadeu-antonio-stiftung.de/wp-content/uploads/2021/10/antisemitism-in-the-digital-age.pdf>, tilgået den 21. november 2022

Miller, C., *Social Media and System Collaps: How Extremists Built an International Neo-Nazi Network* i: *Antisemitism on Social Media*, 1. udg. 2022

Molbæk-Steensig, S., *Benægtelse af Holocaust-historieforskning lever på nettet*, Rambam, Tidsskrift for jødisk kultur og forskning, 2013, <https://tidsskrift.dk/rambam/article/view/26950>, tilgået den 21. november 2022

Parnell, M. og Stuckey, M., *Holocaust Distortion during the Global Pandemic: An Exercise in Anti-Democratic Demagoguery*, Javnost – The Public, 2023, s. 1-17

Radicalisation Awareness Network (RAN), *Preventing possible violence based on anti-government extremism on the local level*, 2022, https://home-affairs.ec.europa.eu/whats-new/publications/ran-local-preventing-possible-violence-based-anti-government-extremism-local-level-online-meeting-24_en, tilgået 16. november 2022

RAN Policy Support Training Programme (Prevent) on “*Conspiracy narratives in times of crisis: case studies from during and ‘after’ the pandemic*”, webinar den 30. november 2022

Radicalisation Awareness Network (RAN), *Webinar on emerging trends and developments in P/CVE: Anti-authorities narratives*, 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=A537fO5Jzn4>, tilgået den 20. november 2022

Ranstorp, M., *Introduktion* i: *Udfordringer relateret til salafisme og jihadi-salafisme i Danmark – Historik, aktuelle udviklinger og praktiske erfaringer*, Styrelsen for International Rekruttering og Integration, 2022

Rathje, J., “*Money Rules the World, but Who Rules the Money?*” *Antisemitism in post-Holocaust Conspiracy Ideologies* i: *Confronting Antisemitism in Modern Media, the Legal and Political Worlds: An End to Antisemitism!*, 2021

Rathje, J., *Driven by Conspiracies: The Justification of Violence among “Reichsbürger” and Other Conspiracy-Ideological Sovereignists in Contemporary Germany*, 2022, <https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/customsites/perspectives-on-terrorism/2022/issue-6/pot-xvi-6-a5-rathe.pdf>, tilgået den 17. marts 2023

Rathje, J., Dittrich, M., Manemann, T. og Müller, F., *Militant Accelerationism Origins and Developments in Germany*, CeMAS, 2022, <https://cemas.io/en/publications/militant-accelerationism/>, tilgået den 1. april 2023

Retten i Holbæk, *5 år og 6 måneders fængsel i terrrorsag*, <https://domstol.dk/holbaek/aktuelt/2023/5/pressemedd-11052023/>, tilgået den 16. april 2023

Rickenbacher, D., *The Centrality of Anti-Semitism in the Islamic State's Ideology and Its Connection to Anti-Shiism*, Religions, Volume 10, No. 8, 2019, https://www.researchgate.net/publication/335237727_The_Centrality_of_Anti-Semitism_in_the_Islamic_State's_Ideology_and_Its_Connection_to_Anti-Shiism, tilgået den 20. december 2022

Riggelman, D. et al, *Violent Actors and Ideologies Behind the Events of January 6, 2021*, 2022, <https://millercenter.rutgers.edu/wp-content/uploads/2021/01/NCRI-Assessment-of-the-Capitol-Riots-1.pdf>, tilgået den 5. april 2023

Rigspolitiet, *Hadforbrydelser i 2021 – Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser, 2021*, <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/hadforbrydelser/hadforbrydelser-2021.pdf>, tilgået 1. februar 2023

Robinson, N. og Whittaker, J., *Playing for Hate? Extremism, Terrorism, and Videogames*, 2021, <https://www.tandfonline-com.ep.dabproxy.kb.dk/doi/full/10.1080/1057610X.2020.1866740>, tilgået den 16. marts 2023

Rose, H., *Pandemic Hate: COVID-related Antisemitism and Islamophobia, and the Role of Social Media*, 2021, https://www.iffse.eu/wp-content/uploads/2021/10/IFFSE-report-Entwurf-Doppelseiten-12_13-10-21.pdf, tilgået den 15. marts 2023

Rose, H. og AC, *We are Generation Terror! Youth-on-youth radicalisation in extreme-right youth group*, CST og ICSR, 2021, <https://icsr.info/wp-content/uploads/2021/12/ICSR-CST-Report-We-are-Generation-Terror-Youth%E2%80%91on%E2%80%91youth-Radicalisation-in-Extreme%E2%80%91right-Youth-Groups.pdf>, tilgået den 1. april 2023

Scrivens, R. et al., *Examining Online Indicators of Extremism in Violent Right-Wing Extremist Forums*, Studies in Conflict and Terrorism, 2021

Scrivens, R., *Examining Online Indicators of Extremism among Violent and Non-Violent Right-Wing Extremists*, Terrorism and Political Violence, 2022

Scrivens, R., Davies, G. og Frank, R., *Measuring the Evolution of Radical Right-Wing Posting Behaviors Online*, Deviant Behavior, 2020, volume 41, no. 2, s. 216-232

Shadnia, D., Newhouse, A., Kriner, M. og Bradley, A., *Millitant Accelerationism Coalitions: A case study in Neo-Fascist Accelerationist Coalition Building Online, Tech Against Terrorism and the Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism*, 2022, https://www.middlebury.edu/institute/sites/www.middlebury.edu.institute/files/2022-06/REDACTED%20CTEC_TAT%20Accelerationism%20Report%20.pdf?fv=zvPnbbzC, tilgået den 1. april 2023

The Soufan Center, *IntelBrief: The Counterterrorism Challenge of "Salad Bar" Ideologies*, 2021, <https://thesoufancenter.org/intelbrief-2021-march-29/>, tilgået den 1. april 2023

Tuters, M. og Willaert, T., *Deep state phobia: Narrative convergence in coronavirus conspiracism on Instagram*, *Convergence*, volume 28, no. 4, 2022

UNESCO, *History under attack: Holocaust denial and distortion on social media*, 2022, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000382159>, tilgået 16. november 2022

Veilleux-Lepage, Y. D., Daymon, C., og Archambault, E., *Learning from foes: how racially and ethnically motivated violent extremists embrace and mimic Islamic state's use of emerging technologies*, *Global Network on Extremism & Technology*, 2022, <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A3485438/view>, tilgået den 1. april 2023

Ware, J. og Clarke, C.P., *How Far-Right Terrorists Choose Their Enemies*, The Soufan Center, 2022, <https://thesoufancenter.org/wp-content/uploads/2022/12/TSC-Issue-Brief-How-Far-Right-Terrorists-Choose-Their-Enemies-Dec-2022.pdf>, tilgået den 10. april 2023

Weimann, G. og Masri, N., *TikTok's Spiral of Antisemitism*, *Journalism and Media*, 2021, volume 2, no 4, s. 697-708

Wichmann, F., *Anti-Government Sentiments – A Critical Reflection i: Spotlight, COVID-19, Violent Extremism and Anti-Government Movement*, 2022, https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-10/spotlight_anti-government_extremism_102022_en.pdf, tilgået den 16. november 2022

Zuleta, L og Steffensen, T, *Registrering af hadforbrydelser skal styrkes analyse notat – januar 2023*, Institut for Menneskerettigheder, 2023, https://menneskeret.dk/files/media/document/Registrering%20af%20hadforbrydelser%20skal%20styrkes.%20Notat%20C%20januar%202023_0.pdf , tilgået den 20. april 2023

**Center for Dokumentation
og Indsats mod Ekstremisme**